

18

1236

J. Jõgeweri kirjatööd. 1. aune. *

J. Jõgewer

Laulud.

* * A. Sõõti trükk ja kirjastus, Surjewis. * * *

~~Ed 17017~~

J. Jõgeweri

kirjatööd.

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

45836

— Esmene anne. —

~~A. Kungla
raamatukogu
Pärnis.
36 Nr. 18.~~

~~Inw. nr. - 1236.~~

Jurjewis, 1898.
R. Sööt'i trükk ja kirjastus.

Издательство

Юрьевъ

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 28 Февраля 1898 года.

Съездъ

Юрьевъ
Юрьевъ

I.

Paulud.

~~AR~~ Fr. R. Kreutzwaldi
nime ENSV Riiklik
Raamatukogu

~~30050~~

1880. aastal.

1. Pärast kõnet.

Praegu Piikertaati pörutelles
Sõitis waskiwantril taewa wõlwilli,
Siirest kurjad waimud kookunelles
Põgenesid paku Maanala.

Kaua seisis taewas must ja tume,
Kaua peitis ennast päike pilwedes,
Müüd seal jälle ilmub taewaline jume
Taewa neiu põskil, särab silma sees.

Metsa tufas, halja muru pinnal,
Murueide tütreid ringis mängiwad,
Sõbe helmed jumalisel rinnal,
Peas neil kallid kiwid, päiksest kuldawad.

Ilmarine ilma neiudelle
Kõue wihma kuldseist pisarist
Põhkend kõuepilwe rüingastelle
Taub silda, wikerkaarilist.

1881. aastal.

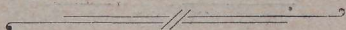
2. Uue aasta öösel.

Maata, waata, waga neidu,
Waskjala silla piigakene,
Waata kuulta kullaselta
Maha magawaile maile!

On seal kurbdust, on seal lõbu,
On seal muste muresida?
Kas toob kurbdust, wõi toob lõbu
Algaw aasta minule?

Ütle, kallis piigakene,
Kus minul parem jäädanesja?
Siin on lõbu, seal on lõbu,
Siin on kurbdust, on seal ka?

Kui seal kurbdust, siis mina 'p taha
Tulla kuule kullaselle.
On seal kurbdust, siis mina tahan
Jäada maale ilusalle.

1882. aastal.

3. Teinaja neid.

Cha kustub taewa piirtel,
Magus uni katab maad,
Vinnud, lilled oja äärtel
Päewa waewast puhkawad.
Minult wägew mets weel mühab
Mere rannal mõtte sees,
Laene laene wastu kohab,
Mäki neiu laulab wees.

Kes see kõnnib kalda kaljul,
Waatab erkfalt eemale?
Kes see ahastusel waljul
Püütab alla Maanale?
Kas nii noorelt karmil hõlmal
Elu neiut närtsitand?
Kas on kewadijel külmal
Tärfand bis ju jurma saand?

Siigaw kurbdus neiu filmas,
Hus loodus eluta,
Sest et armsam alla-ilmas,
Wana Ahto wallasja.

Gile alles mehe ilus
Walitseš ta Gestimaal,
Täna — wete laente wilus,
Pikal, kurwal wete raal.

Šela šonamurdja naabri
Kawal nõuu tall surma tõi,
Kindlast kaitšjast neiu noori,
Jast Elwa ilma jäi.
Selle pärast trööstimata
Waatab Elwa eemale,
Aus ta isa ootamata
Wõera nool wiis surmale.

1883. aastal.

4. Kodumaalt kaugel.

Maikenud päewane kära,
Magamas terve maailm,
Tähtede taewalift sära
Jmestleb ainuke film.

Kell löi kaksteistkümmend ära,
Kaugele kõlas ta heal,
Tütarlaps tähtede sära
Waatileb weel aknakse peal.

Gestimaa tütarlaps kaugel,
Kaugel taft kaunimad maad,
Pisarad läigiwad laugel,
Põskile weerewad nad.

„Teile, oh taewased tuuled,
Tähed, kes walwate öid,
Terwisid hüüdwad mu huuled,
Saatke mu kodusse neid.

Elagu isamaa õnnel,
Kosugu taewaste taim,
Pehwigu Gestimaa pinnal
Mehine Gestlaste waim“!

Terwisid tütarlaps saadab
Kodusse wõera maa seest,
Waikselt siis woodisse heidab,
Une ta leiab sealt eest.

Waga siis, Gestimaa neiu,
Magusast wõeraste maal,
Kandku su terwisid koju
Taewased tähed ja tuul!

5. All on pilwi, ülewal on pilwi.

All on pilwi, ülewal on pilwi:
All on wete neitsi linna,
Wete näku kulda linna,
Ülewal on taewa Taara linna.
Ma 'p taha ülewale, ma 'p taha alla,
Ma tahan jääda keskeelle,
Wete neitsi walitsejaks,
Taewa Taara sülelapsiks.

6. Dr. M. Weske tuus esimest korda.

Siin hingab üks waim, mis õiglasem, püham,
Siit kaugel on maaline lärm,
Waim puhastab, õnnistab, ülendab südant,
Maailmale õnne ta toob.

Siin lihtsal, ilmkunstita riiulil lahus
On raamatu-rida, siin laud
Täis paberid, valmis ja pooleli tööfid . . .
Paar toolit ja haljendam lill.

Ma seisjan auukartes kui Jumala kojās
Siin teaduste teenija ees,
Ma kuulan ta lihtsat, ta jumalist kõnet
Ja mõtlen: „Siin Jumala mees.“

10. Oktoobril.

7. Meiu filmad.

Iga homniku magamast tõustes
Jooksen ma palvele[!] aknaksse ette,
Raabri akantest waatawad filmad,
Nagu kaks tähte taewasta.

Jumalik film, sina nõidsid mind wangi,
Taewane täheke, ilus ja tige,
Kõik, mis sa nõuad, kõik annan ma sulle,
Annan ka südame: wabasta mind!

Jumalik neitji, need filmad on sinu!
Peasta mind, palun ma põlwili maas . . .
Wõitja suurustus lehwitab huultel,
Lehwitab neiu huultel ilusail.

Meiu helistab kulda ahelaid,
Siub nad mu käte ja jalgade ümber:
Wilets, ma rooman põrmu sees põrandal,
Tuhat ford musutan neiu põlwefid.

22. Oktoobril.

8. Laul kullale.

(Gene rahwa=laul.)

Mina matan, matan kulda,
Puhast hõbedat ma matan.
Arwa, arwa, neitsikene,
Arwa üles ilusake,
Kelle käes on kullakene,
Maufese siiwakene?
Meie kuld, ta kadus ära,
Härmatisega ta kaetud,
Ära hallitanud.

9. Jõulu=laul.

(Gene rahwa=laul.)

Viinamari punane, millest tunda wõin,
Malahwejewitschi Peetri majakest?
Sellest tunned sina tema majakest,
Et tal siidi muru kaswab õue peal,
Et tal õuet piirab ümber hõbe aed,
Et tal wärawad tehtud laudadest,
Wäraw'alused — kalahammastest.
Kolm on kambrikest Peetril õue peal:
Esimeses kambri on tal hiilgaw kuu,
Teise kambri sees ilus päike,
Kolmandamas kambri tähed sagedad.
Mis on hiilgaw kuu? Peetri pereke.
Mis on päike? Peetri naisuke.
Mis on wiimaks siis tähed sagedad?
Tähed sagedad — Peetri lapsukesed.

9. Nowembril.

10. Tontide tants.

(1186—1819.)

Siis kui päike looja läinud,
Eha kuma kustunud;
Siis kui ööde taewast pilwed,
Mustad pilwed matawad;

Siis kui Emajõgi möllab,
Maru-mässul laenetab,
Maru eest end majadesse
Inimesed peidawad; —

Siis on Emajõe laentel
Kole näitus nähtawal:
Vaente turjal mustad waimud
Tuule tuisul tantfiwad.

Hirmsad kujud, põrgu waimud,
Wana Sarwiku sulased,
Kondifered, lõgisejad,
Suud pärani, hambad irewel.

Nende keskel neitsikene,
Plus neitsi, hellake,
Taewa-silma, koidu-pöske,
Roosipuna huultega.

Kurjad waimud, kõhnalased —
Suud pärani, hambad irewel —
Heitwad nalja neitsikiega,
Heidawad koledat nalja.

Karwustawad, kriimustawad,
Doobiwad kurnina käest käsile,
Keerawad kerana peast jaluni,
Wajutawad wete woodesse.

Neiu ei nuta, neiu ei ohka,
Neiu waatab taewa poole,
Taewa Taara tare poole,
Ülepilwise Jumala poole.

Õdukene murab wantril,
Waski wantrilla taewasja,
Waatab kuradite nalja
Bahal tujul pilwista.

Wälku heitis, tuli loitis,
Maa ja taewas praksufid,
Wälku heitis, pikne paiskas
Tondid põrgu. . . . Neiu prii!

16. Nowembril.

1884. aastal.

II. L u u l e.

I.

Üks kord õitses jumalises ilus
Maa peal püha, kuldne paradiis,
Eopsakate aiapuude wilus
Wulisejõid hõbe ojad siis.

Dja kaldal, halja muru aasal
Mängis tüger ara hirwega,
Eõwi, elajate walitseja, kaasal
Hüppas panter lamba tallega.

Armsam aga oli inimene,
Eooja looma kõrgem kuningas:
Eaewa walgud silmis, pitkne kõne,
Ealgel koidu jume punetas.

Eaara tamme wilus taewalised
Eeltõõwad inimesega,
Einimese puhtad ihtamised
Ewoolõõwad laulu healtesja.

Eui siis õhtul ilma walgustaja
Euldse kiirte eha wärinal
Einus loodus, waitis elu faja
Eõde luule lehkwa hõlma all; —

Laulis taewaline laulu lindu,
Laulis ööpik õrnaist armudest,
Mida Wanemuine tema rindu
Waland omast laulu küllusest.

II.

Taewa jumalate rõõnustaja,
Halli peaga kandle kandija,
Miks sa ilmaist wiinud luule aja,
Miks sind kuulwad taewad ükfinda?

„Laulik!“ kostab muistne laulujumal,
Wastab Wanemuine koidu pilwe pealt,
„Mine õuue õhtu eha kumal,
Siis sa kuuled ööpikult mu healt.

Mine öösel metsa, mere randa,
Mine haljendawa aasale,
Metsa kohin, mere mühin mõnda
Minu laulu laulab sinule.

Waata süia! . . . “ Koidu puna pilwel,
Jluriigi kulda õuetel
Elab laulikute pere õnnel,
Rõõm ja lõbu nende südamel.

Rõige ilma laulikute isa,
Halli peaga kreeka Homerus
Sirutab mu poole oma käsa,
Silmist paistab õnne soowitus.

„Laulik, ära leina oma oša“,
Rõlab taewa koori kõrge laul,

„Daulik, siin on sinu suguwõsa,
Maailm on su maja, hobu — tuul.

Wanemuine on sind walitsenud,
Et Sa oma kuldse kandlega,
Mis ta sündimisel sulle annud,
Juimefi trööstiks lauluga.

Kurb ja kole oleks ilma elu,
Tundja süda kiwiks külmetaks,
Wenna walust wend ei tunneks walu,
Kui maailma laul ei soojendaks.

Seisa puhast keskel toorest ilma,
Väigi nagu koidu täheke,
Taewa puhtus täitku sinu silma,
Südant pühenda sa ilule.

Kui ei roojastand sa laulu kannelt,
Siis Olümpusele asud sa,
Tõusjed pilwe peale ilma pinnalt,
Asud meie hulka elama“.

Wagad luuletajad naeratawad sulle
Purpurise koidu pilwedelt,
Elu õhk mu soontes hoowab jälle,
Kurbdus, kahtlus kadund südamest.

III.

Muistse põlwe puhtad luuletused
Ammu läinud hauda puhkama,

Annud uute asjadele aset,
Tuuletargad luule troonila

— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —

IV.

Laulik, wärsind kurwast kõrbe reisist,
Silmab idas pilwi punawat.
Koit on wälja sõitnud une kaisust
Küllil kaunistama päikse teed.

Ämariku ööse mušu jäljed
Koidu põski katwad punaga,
Neitsilises ehtes taewa wäljad,
Gemalt filmab laulik ilumaa.

Surma, pörgu waimud põgenewad,
Haki kontsert hakkab raugema,
Tuuled eemalt luule lõhna toowad . .
Laulik filmitseb Sind, „Oma Maa“.

„Oma Maa!“

Wõta ilu teesid kõndida,
Chi ennast neitsi ehtella,
Ole püha luule kaitseja!

Gesti laulikute pere, tule,
Tule Gesti neiu rinnale,
Jäta wõerad wiisid wõerastele,
Wanemuine wiib sind taewasfe!"

12. S u r m.

Ma nägin surma enda ees . . .
Kui ingel, hiilgas puhtuses
Mu kallis noormees lilledel
Weel elu noorel kewadel.

Ta roosi huuli lilleleht
Ja waike taewa tuulte õht
Kui peigmees mõrsjat musutas . . .
Ta elas luule õhu sees.

See oli lahkelt lehekül,
Kui eha kuldsele läikusele
Siin tuuled lille lõhna jõid
Ja uni kattis ilma maid,

Seal jälle böde walwajad
Dõpikud õrnalt laulsiwad
Ja armastuse ahastus
Nii hellalt kõlas nende suus.

Siis muretumalt naljates
Me kõndisime metsa sees
Ja katsusime wõistelda
Dõpiku õrna lauluga.

Seal kõlas kõrwa häkitselt
Üks tume kõmin ülewalt,
Weel teine kord — ja pilwedes
Me peade kohal mürises.

Müüd waitis filmapilguks pilw,
Müüd tules põles taewa wõlm,
Müüd kostis kõrwu kole pauk,
Mu noormees rauges murul, wait.

Ma kandsin kofku lillesid,
Ma nende peale tõstsin nüüd
Mu kalli furnu puhkama . . .
Seal praegu mullas magab ta.

Ta haua lilled lopsakad,
Õöpikud õrnalt laulawad,
Ja hõbekiiri heledalt
Kuu walab sinna taewa maalt.

25. Mail.

13. P a l w e.

Andke mulle tuule tiivad,
Mis mind mõtte kiirul wiivad
Ilu riigi rajasse.
Mhneltsüda ilu ihkab,
Harjumata käsi wihkab,
Seelab sõna sülele.

Süda õitjeb luule õites,
Sõna katkemata kõites

Kõlab kõhnalt keelella.
Suule jumal, peasta waewast,
Warja mu eest ilu taewast,
Suule leegid lämmata!

Wanemuine, laena wiisi,
Katkesta mu kõne kõisi,
Lase öied õilmele,
Et ma jumalate tööfid,
Kuldseid suwe luule ööfid
Laulaks inimestele.

Kõrge taewas, jäta maha
Põrnu wastu oma wiha,
Mandawat kadedust!
Lase tolmu terakesta
Laulda taewa õnnedesta!
Uma mulle taewa uft!

27. Mail.

14. Triiphoones.

Lõunamaa päikese kuumadel kiirtel
Kutsuti, lilleke, elusse sind!
Lõunamaa kristalli hallika äärtel
Veinawad praegu sind öde ja wend.

Purpuri, kulla ja sammeti ehtel
Seisid ja, lõunamaa ilu ja auu,
Papagoid leidsiwad warju su lehtel,
Dösel sind kaisutas lõunamaa kuu.

Villekse lopsakat, taewalift ilu
Närtfitand põhjamaa udud ja külm.
Kustumud filmades leegitseb walu,
Põhjamaa kahwatand taewast näeb film.

Tormistel, mäsjawail ilmamaa wetel
Ornemad tundmused unustand mees
Kittus Sind kodumaalt karmistel kätel,
Moorelt nüüd närtsid Sa triiphoone sees.

29. Mail.

15. Kord mull tulewiku taewas.

Kord mull tulewiku taewas
Säras hiilgwa ilu sees,
Julgest sõitfin elu laewas
Elu sisse hõisates.

Ünn ja rõõm mu saatjaks heitsid;
Gel käis lootus kuldane;
Taewa tuuled pöues peitsid
Vilse lõhna minule.

Uga lill see närtsis ära,
Taewa tuuled tormi töid,
Lootus lahkus liiga wara,
Ünned, rõõmud surma said.

Elu meres maru mõllas,
Taewa pilpakš purustas,
Vaene pilpad lahku pillas,
Sõudja põhja sõitemas.

16. Nädal enne Sigtuna lahingut.

Roosilises kojäs päewa
Tehtaks noort ja ilusat,
Päike astub õhulaewa
Walgustama ilmamaad.

Puhtas, neitsilises ehtes
Maa ja taewas säravad,
Sinu pere laulab lehtis
Karjad wäljal hüppawad.

Kewadisel õnne ajal
Elu-küllus igal pool,
Suubeldawa ilu rajal
Neitsit haawab armu nool.

Aga . . . Gesti neiu filma
Sõjatules lõkendab:
Tapja taaperite pulma
Iga, wend end walmistab.

Sindanisja lagendikku
Katab Gesti malewa,
Kahu põgenenud pakku,
Häda sulle, Rootsimaa.

Suba kümme päewa hiiidis
Sõjapajun Gesti maal,
Moor ja mana sõja riidis
Seiswad Sinda kantši all.

1. sõjamees.

Püha Taara, kes on julgend
Gesti rahu rikkuda.

2. sõjamees.

Kas siis sa ei tea, et langend
Meie wanem armuta.

1. sõjamees.

Taewas aita, on see tõsi?
Langend meie wahwa mees?
Kes on roojastatud käsi
Pesnud Gesti were sees.

2. sõjamees.

Ütle enne, kuidas sulle
Kole lugu tundmata,
Kõige Gesti peretele
Juba ammu tuttav ta?

1. sõjamees.

Waata pilliroogustikus
Saentel peidus laewuke,
Tuttaw laewal ilma pikkus,
Laew on tuttav ilmale.

Seitse aastat maa ja meri
Selle käe ees wärises,
Rootsi, Saksa, Inglis weri
Woolas merde ojades.

Jälle taper ihtab toitu,
Oda, werd see ihaldab,

Ammu nool, see soowib sõitu.
Ütle, kes tall saagiks saab.

2. sõjamees.

„Zuba hallist muistsest ajast
Kõnda juttu algan ma —
Rahu igast Gesti majast
Ära rööwind Rootsimaa.

Meie jumalate koad,
Pühad hiied, tammikud,
Uku pühendatud ojad
Rootsi kate't roojastud.

Mitmed, mitmed Gesti mehed,
Gesti tütreb — Gesti õis —
Läitwad Rootsi wangi-lohad,
Nutwad Rootsi ahelais.

Wanemate kallim wara,
Mis me nendelt pärinud:
„Ärge unustage ära,
Rootsi jaagu karistud!“

Õjwanemate tarkust
Roorem sugu unustas,
Rootsi käsi külwas kõrkust,
Uhkust püüdma õpetas.

„Tehkem Rootsimaaaga rahu!“
Hüüdsid healed Gestimaalt,
„Sõja pasun, waenu puhu
Slaawi peale Rootsi raalt!“

Kaua wõitles wanem wahwast
Hullu jampsimisega:
„Head ei näe me Rootsi rahwast,
Sõbraks jäägu Wenemaa!“

— „Täida, mis Sult nõudwad mehed!“
Karjus rahwas wastu tall,
Minu arwad hiilgwad tähed
Jäid weel tugiks wanemal.

Kurbdus, kartus, häbi walu
Õõhtusid ta südame,
Kui talt nõuti rahwa tulu
Ohwerdada Rootsile.

Rootsimaale wanem sõitis,
Kahu sõbitama seal,
Rootslane ta rauda kõitis,
Sukkas laia mere peal. . . .

Pikker, pillu pilwist noola,
Uku, õelad hukka sa,
Meri üle kalda woola,
Kraandjad uputa!

Taewas, waata, lumivalge
On mu elatanud pea,
Hallikate wesi selge,
Kauga palwe patuta.

1. sõjamees:

Wana rauka, ära fina
Kaeba ülekohtuselt.

Näe, kuis loidab wihapuna
Krootsi wastu palgedelt.

Gesti pojad tuhandena
Krootsi wastu kogunud,
Sõda ihkab noor ja wana,
Süü on finni katetud.

II.

Päike paistis õhu meres
Lõune aja ägedusel,
Saatis kõrwetawaid kiiri
Vindanisja wallidele.
Koidu kaarel keeris tolmu,
Tuiskas tolmu kõrgeelle
Kaugest kabja müdinasta,
Katsaliste sõitemisest.
Kesköö maade kangelased,
Wirmaliste wirgad pojad
Kihutasid kiirusella
Kowgorodi, Pihkwa piirtelt
Tueks Gesti malewale,
Sõja sõbraks Linda alla.
Wene-Gesti sõjalaager
Dotab ähwardawal pilgul
Õode tunni tulemist,
Une aja kättejõudmist,
Et siis sõita Sigtunasje,
Krootsi riiki rikkumaie,
Kangekaelsed karistama . .

17. Armukese ootel.

Igaw ükfinda
 Meil elada,
 Nutralt aias ta
 Rõnnib ükfinda.

Kitkub lillefid,
 Punub wanikuid,
 Seadib pähe neid,
 Ehib aia puid.

Pole armukest,
 Kellel' lilledest
 Punuks wanikuid,
 Dotes armu did.

Kelle kuumast juust
 Zmekš jahutušt
 Kuuma huuletele
 Nägus neiuke.

Meiu, kuule, seal
 Rõlab armsa heal!
 Armsa wastu ta
 Zookseb rutuga.

Armu kuumast juust
 Zmeh jahutušt
 Armu leegile
 Meiu huuleke.

Võbus armsaga
 Meil elada,
 Rinna tufsuwa
 Rinnal' juruda.

18. S u w e l.

Rõrwetaw palawus kipub ju kautama nõrkenud jõudu.
 Päewal otšid ja karastušt asjata ojade kaldal,
 Ojas ei wulise jaheda hallika kristalli sooned,
 Weši seal laiskledes roomab närtsiwa taimede wahel,
 Popsaka lehtega kaldapuusalgad ei wähenda kuumust.
 Päewal ootad ja jahedat õhtut ja wiludat õõset,
 Aga ka õõsel ei leia ja lahutušt tulises fängis.

Reerled ja hoigad öö läbi ja unes näed tuliseid leeka.
 Etks nii ka armastus põleta neiulla tufsuwat rinda,
 Etks nii ka neiu päewal ei kõnni kristalli ojade kaldal,
 Dtsides jahutust leegil, mis süütand ta südames armud,
 Dobates kastelist, lõhnawat ööd, täis ööpiku laulu,
 Millas ta kallima kõrwal lilledest piiratud pengil
 Veiafs ta huuledelt karastust tulisel leegil.

19. T ä n u.

Põlwili seijan ma palwes Su ees, oh ilmade Looja,
 Palawad pisarad woolawad ojana ehmatand filmist.
 Imestus, kartus ja kahtlus wõitlewad kohkunud hinges.
 Kartlikult waatan ma hinge ja leian sealt salajaid asju:
 Ornalt seal õitsewad lopsakad, kullased lilled,
 Taewane muusika helijeb põesaste jahedas wilus,
 Koit ja Amarik kõnniwad wäljadel kullases ehtes,
 Bulinal jookswate kristalli selgete ojade põhjas
 Väigiwad kristalli lossid ja kõnniwad ojade neitfid.
 Ilmade Looja, Su poole ma firutan wärinal käsi,
 Wasta mull', walgusta mind: Mis tarwis seal ilu ja rikkus,
 Taewase muusika helin ja ööjeste tähtede sära?
 Wõta nad, lämmata, kustuta, uputa tundmiste parwe,
 Sukka see ilu ja rikkus mu hingest, mull raske ta kanda,
 Istuta teisele rinda, kes kõlblisem oleks, oh Looja,
 Sinu altariil waiksel ja pühasel ööjete tunnil
 Tänu ja kiituse ohwrid tuua ja laulda su nime . . .
 Jälle kartlikult waatawad saladust ehmatand filmad,
 Magusad tänu ja kiituse pisarad woolawad põskil
 Sinule, taewaste kuningas, kes Sa mind walitsend hulgast,
 Enesel' preestriks ja täitnud eedeni iluga hinge.

20. M. P-le.

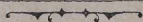
Ma astusin Su wastu luule wäljal,
Ma teretasin uhkest, külmalt Sind:
„Üks „Gma jõe helin“ jälle möllul,
Üks enne aegu pefast lendand lind!“

Ja ometi nüüd oled Sina wõitnud,
Su M. on tõeste weike inglise.
Kes nõnda jutustab, on ammu sõitnud
Siit igapäisest ilmast luulesse.

Seepärast, wõitja, istu ilu trooni
King salmikuteft aralt punun ma
Su pähä wõidu täheks wõitja krooni:
Sa walitse nüüd luule aasalla.

21. Klaarale.

Waike hommik waatab taewast,
Kuldab taewa pilwesiid,
Jlu lehwib õhu ruumis,
Jlu särab metsades.
Kaste tilgad — kallid pärlid —
Suuße neiu rinnalla.
Taewaline tähte piiga
Emajõe kaendlassa.
Jumalate kaswandikku
Emajõgi kiigutab,
Argfelt õrnad taewa tuuled
Klaara juukseid siirwad.

1885. aastal.

22. Lääne Karu.

I.

Rahwatanud palgel istub
Omas koopas Lääne Karu,
Kuulab, kudas hiigla maru
Puude ladimul võimsalt astub.
Tamme raugad räginalla
Murretakse maru alla
Musta taewa tina võlmilt
Vana pikkse waski põlmilt
Vendwad walgud, mõirgaw meri
Tormab randa — Hirmsamine
Mõllab Lääne Karu weri,
Gile wõitja õnneline,
Täna taewaid kutsub tema
Kakskõditlust wõitelega.

II.

Mis on juhtund? Miks on Karu,
Kuulus rööwel, wiha mõllul?
Kas on wahwaid wõitlus-põllul
Viialt murdnud sõja maru?

Kas ta süüdanit koormas meri,
Mis kui tormil mäsaw meri
Eile lainetas, wõi on ta
Oma rohket rööwelkonda
Nõnda wahwa nähes, wahest
Kõrgilt arwand kõrget taewast
Wõidetawaks noolte rahest,
Patu orje pörgu waewast,
Surmast tuua seltsilasi
Arwand, pole raske asi?

III.

Ei ta mehi langend palju,
Wooland meri 'p waewa wainu,
Wõi kas laente wastu laimu
Mõtleb kergemeelselt kalju:
Nii ka jumalate wastu
Karu kõrkusest ei astu.
Teine asi käsib teda
Laewa wastu mõiteleda.
Aga istkem laulu laewa,
Kas meid luule laened kanda
Esiwanemate waewa
Waatma Vääne mere randa.
Ordo aeg on otsas, aga
Tulewik weel kätte taga.

IV.

Uhel weerel Wenelane
Matab ordo priiust hauda,
Ketleriga wangi rauda

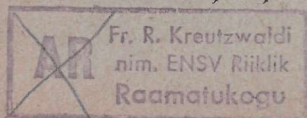
Teisel poolel Poolakane
Taub ordo selja taga;
Roots ja Daanlane ei maga:
Vindanisjas Rootsi wägi;
Kõõmsalt Daani Magnus nägi
Saarte maid ja Vääne randa
Jäätud teistest puutumata,
Laskis endal nimeks anda
„Kuningas“ ja sõja ratta
Pani weerma Vääne piirtel
Ordo päitse õhtu kiirtel.

V.

Meel ei olnud õhtu kaartel
Kustund muistsed mälestused,
Muistsje põlwe jumalused
Kõndisid weel Gesti saartel.
Hommituse koidu kaste
Kosutas weel sagedaste
Belgu tõtjaid rööwliid merel,
Kelle hulgas mitmel perel
Wõõras oli orja ife:
Merel sündind, meheks firkund,
Kõõwimine ametike,
Halliks jäädes hauda wirgund,
Glasid nad wabalt wetel,
Eust ja löbu südametel.

VI.

Nüüd, kus ordo surma suitus,
Orjad jäiwad orjuseta,

Mõisad, kaunid, kobjasteta,
Ordomeister orja tuisus,
Tekkis pähä röömlitele
Kuldne mõte — orjusele
Wiimast surma hoopri anda,
Wene ette kaebdust kanda,
Kaitsmist paluda ja ise
Magnust wälja kihutada.
Weel nüüd puudus mõitlemise
Zuhataja. Zulgustrada
Murdis läbi, kui see maru,
Kuulus rööwel Vääne Karu.

VII.

Igal pool, kus ilmus Karu,
Pögenesid Daani mehed,
Nagu kolletanud lehed,
Keda puudelt paiskab maru.
Zuba kuldne lootus säras,
Zuba kuuldi mõitlus-käras
Hüüdu: „Priius! Priius! ruttu!“
Kuuldi rauga rõõmu nuttu.
Rõõmu filmapijaratel
Hüüdis neitsi peiu rinnal:
„Karu ootab! Koledatel
Orjuspäiwil Gesti pinnal
Zulgu ots! Nüüd tõtta! tõtta!“
Zulgest astus noormees sõtta.

VIII.

Karu laewad püüdsid wetel
Daani wäge wähendada,

Kuival iga metsa rada
 Daani lossi-waremetel
 Waritšesid Karu wahwad.
 Zuba mitmed naabri rahwad
 Pakkusiwad Karul tugi.
 Karu wastas: „Ma ei pruugi!“
 Mõtles: orje nad meilt nõudwad,
 Mitme herra-tofinaga
 Mesikeelsed meile jõudwad.
 Wenelane ihtab aga
 Kauba tarwis õhtu kaari:
 Appi palun Wene Tsaari.

IX.

Maaši*) kindlus üksi oli
 Karu kättest katsumata.
 Siia maani ahelata
 Jättis teda Karu woli.
 Et furd waikiks waenu maru,
 Tahab Maašit wõtta Karu
 Ja siis priius-hommikulla
 Wene alla wabalt tulla.
 Zuba Daani Magnus nägi,
 Kuis ta wahwad mere wetes,
 Kofku suland wapper wägi,
 Kindlad kantsid waremetes.
 Aga Daanlane ei tõtta:
 Kell on jõudu Maašit wõtta?

X.

Eile õhtul hiilgas eha
 Kuldselt õhtu taewa kaartel,

*) Sonneburg Saaremaal.

Seljus õhu hõbe=saartel.
 Wete waikemata koha,
 Metsa sala mühamine,
 Pinnu helin, lustiline,
 Kerkijwad kõrgemalle
 Kiiduks loomu kuningalle.
 Peade kohal püüdsid juba
 Argfelt sätendamad tähed
 Walgustada taewa tuba.
 Haawa wärišejad lehed
 Kiituslaulu ühel meelel
 Sofistafid jala keelel.

XI.

Tasa weereb taewastele
 Hõbe kuu, ja heledate
 Wäriwidega footud kate
 Pangeb maha loodusele.
 Magus ilu=ihkamine,
 Onne tundmus, taewaline,
 Täitwad Sind, kui ööde rahus
 Woolab noorusweri wahus.
 Kuula! ööpik laulab! Neiu,
 Noormees annab sulle musu,
 Surub rinnal' kalli leiu!
 Ööpik kawal, ära usu!
 Kuna luuleb laulu õisi,
 Keerutab ta armu kõisi.

XII.

Argfelt lille pöösa wilus
 Seisab neiu. Noosi puna

Heljub Elwa põskil, lüna
Kuldseid juukses lihtsas ilus
Vainetavad õladella.
Suude hõbe hiilgusella
Kastab neiu huulekese
Magus rõõmu filmawesi,
Weereb hiilgwais pisarates
Mööda roosi-põski maha.
Neiu aimab tumedates
Healtes armu aste kaha.
Elwa ootab armusida,
Elwa ihtab Ingwariida.

XII.

Õrna käega oli elu
Noort Ingwari hellitanud :
Wanemuine oli annud
Tema healel taewa ilu ;
Wahmus, puhtus, lõbu, woorus,
Mõistus, ilu, kõik, mis noorus
Armastab, mis puhast neitsit
Oma külge tõmbab, leidsid
Kaunis waimus täiel mõõdul
Kammust maad ja lopsakaste
Pillerikkal elu koidul
Andsid wõsu. Taewalaste
Õnnistuse kaitsjad tiivad
Tema waimu walwasiwad.

XIV.

Mletjas seisib üksik talu.
Vääne Karu pime ema

Glas waikselt talus. Tema
Wanaduse nõrkus-walu
Püüdis pojatütar talle
Kergitada. Ditsewalle
Elwalle ta tööde juures
Tugiks oli Jngwar. Suures
Vilje aias õhtu algel
Mängisid nad lapselikult,
Kuni kuude hõberwalgel
Kuulsid ööde elanikult
Pawlu ilust, armastusest,
Inglitest ja jumalusest.

XV.

Neiu, ei Sind oota õnned,
Ei saa kuume huulekefi
Jahutama armu-mesi.
Küll Sa ennast warsti tunned,
Tallekene, hundi püüsis,
Vindu, kiskja kulli küüsis.
Ei saa tulla armukene,
Ei ole armja tegemine:
Armas puhkab külmas hauas,
Noormees teistel nurmedella,
Peukene Maana lauas,
Warju riigis wõõrusella.
Jookse, neiu, tapatalle,
Kiskja kõnnib lähemalle.

VXI.

Ilma Elwal ütlemata
Kuttas heile hommikulla

Jugwar Maasi kantsi alla
Maasi kaitsejate ritta.
Poole päewa möllas Karu . . .
Nagu heina kaared aru,
Daani vägi wälja kattis.
Uusi mehi Magnus saatis.
Nagu kana poegi kullid
Kõrgelt taewast waritsewad,
Paisksid mäe ladwul hallid,
Awardawad fogud; jäiwad
Daani meeste selja taga
Silmapilguks seisatama.

XVII.

Nagu musta pilwe wari
Lendab mööda ruffi wälja,
Mõnda jooksis tuhat nelja
Lääne Karu meeste kari
Selja tagant Daani poole.
Nagu rahe, sadas noole.
Tapri hoobid, oda wuhin,
Mööga kõlin, noolte tuhin
Põrgulise kärinaga
Läitsid pooleks tunniks orgu.
Käte, peade, were foga
Woolas jõena platsil; märgu
Were wälju Daanilaste
Rehad katksid tihedaste.

XVIII.

Mäe ladwul tamme tüwi
Põlgab maru wiha hoogu,

Kuna orus pilliroogu
 Murdmad tuuled; kalju kiwi
 Seisab kõikumata meres; —
 Mõnda ujus Jngwar meres.
 Nagu kolletanud lehed,
 Langesiwad Karu mehed
 Jngwaride hoopidesta.
 Pikemalt ei wõinud seda
 Karu näha; ise peستا
 Wahwa mehe meres oda
 Jhtas Karu. Jngwarile
 Astus Karu ligemalle.

XIX.

Aga silmapilguks tungis
 Karu huultelt kahtlusõna:
 „Jngwar, armas laps, kas sina?
 Kellega mu tütar mängis
 Lapse põlwel, kellele ma
 Andsin oma tütre, ema
 Kaitsta, kui mu abikaasa
 Kinnalapsega ja isa
 Daanilased tuleleegis
 Tuhaks põletasid, sest et
 Nemad taewa Uku tiigis
 Ukul' ohwrid tõid, kes kastes
 Saadab taewast põldudele,
 Kosutamist rukkimaale;

XX.

Jngwar, sina, kellele ma
 Andsin oma waranduse,

Kui ma pühal wandel ise
Wandufin, et minult leidma
Daanima piab karistajat,
Ja ka hiljem Daani rajad
Täitfin hirmu wärinaga; —
Kas nüüd sinu õitswat iga
Minu mõõk piab lõpetama?
Olgu peale, et sind rinnal
Imetanud Daani ema,
Siiski sinu elu rannal
Kahju mull sind suretada,
Maana ksilma maale saata.

XXI.

Astu sõja platsilt ära!"
Aga Ingwar wastas: „Tuba
Minu lapse-põlwe tuba
Mäletab, kuis mõõga tera
Teritades, fina mulle
Õpetasid isamaale
Oma elu ohwerdada . . .
Mõõgad tehku otsust, keda
Kutsund oma juure Maana.
Zumalaga!" — „Boeg, siis sure!
Kiirest lõpetan su piina."
Mõõk see läikis. Kuuma were
Hallik purskas karul silma:
Ingwar lendas teise ilma.

XXII.

Taewas kumas ööde päike
Wirwendawal walgufella;

A. Kung'a

raamatukogu

Pärnus.

Nr. _____

Ilma ruumist tungis hella
Kesköö kuude hõbe läike
Sätendawaid südi kiiri
Puhkawa maailma piiri.
Kiirte laenetawas meres
Puhkab lilli; linnu peres
Waikind laulud; loom on rahus
Omas urkas; wõimsalt aga
Tormab kalda wastu wahus
Taltsimata meri: waga
Zialgi ei seijsa meri,
Nii ka inimese weri.

XXIII.

Esu koidul ihkab neiu,
Ihkab noormees armastusi;
Kuuna were wõitelusi
Suuleb taewa anniks; kaju,
Ingljarmas, saadab teda
Död ja päewa. Päheneda
Kardab noormees, neiu talle
Mööda kuu ja kuumawalle
Südamelle külmab weri.
Truuta ingli wiinud tuuled;
Waikemata walu meri
Kuiwatab ta kuumad huuled.
Waene ihkab trööstimata
Ennast mulla põue matta.

XXIV.

Surm, mis warjad sina külmas
Halastuse-ahtras pöues?

Kas ka warjuriigi õues
 Ditswad lilled, mis maailmas,
 Rõõmustades kurbe meeli,
 Elustawad kandle keeli.
 Eilli, Ingel! ilma kära
 Jäi sull wõõrats; ditswalt ära
 Wiis sind surm. Oh, kuhu? kuhu?
 Kartmata ja läksid ilmast
 Tundmata surma suhu.
 Mulle oli sinu filmast
 Wiinne pilk, ja Maana lauda
 Kandis surm sind külma hauda.

XXV.

Muld on wait. Ei hauast pole
 Keegi pöörnud. Jumalate
 Soow on see, et sala kate,
 Hirmus, ehmataja, kole,
 Mis on elu, surma rajal,
 Kinni jääks. Küll omal ajal
 Väeb ta ise lahti meile,
 Aga kell' ta awand, neile
 Keeldud ilma jäämast, keda
 Nad ei tundnud. Mis on ilu,
 Muu ja uhkus? Kõike seda
 Wististe ei pruugi wilu
 Warju wald. Kõik kaub ära,
 Nii kui keskööl päikse järe.

XXVI.

Oli aeg, kus karjatsena
 Kanna murul rännatesja

Auu ja ilu ahnusesa
Vapselikult hiiüdsin mina
Näki neitsit, wete ema
Kaunist tütart, kõnelema
Mulle wete walla wilust,
Armastusest, auust ja ilust.
Ja kui näkk siis wete pinnal
Närtsimata noorusesa,
Kulda juukseid kõrgel rinnal
Behwitelles lohkidesa,
Waatas laulikule silma,
Suulis laulik ilu ilma.

XXVII.

Lapse põlw, sind Jumalaga
Soojalt jätab laulik, palju
Wärskleid luule lilla walju
Palwemeeste selja taga
Kinkisid sa laulikulle.
Müüd maailmas pole mulle
Jäänud muud, kui kuldse aja
Mälestus ja luuletaja
Püüab kurba elu rada
Tauludega kaunistada.
Auu on udu. Armurikka
Moore põlwe jumaluse
Wiinud tuuled. Kurba, pikka
Elurada armastuse
Kõõmust ilma, kurbdus silmas,
Kõnnib laulik üksi ilmas.

XXVIII.

Mere rannas seisib wana
Tamme. Wiinne ükšildane
Püha hiie kangelane
Seisib kaldal kurtijana.
Gesti kadund priiust oli
Näinud tema. Wõõra woli
Kaius tema wennad maha.
Püha hiie lehte kaha
Waihis. Wanemuije waga
Pawlu kaja kadus. Uku
Jättis ilma jumalaga,
Awas äikse waski luku,
Pilwe noole nobedama
Saatis kangeid karistama.

XXIX.

Laia ranna lagedikku
Piiras puie-rikas mägi,
Sinna fagus Karu wägi
Tamme alla rõõmulikku
Wõidu püha pühitsema.
Karu puudus. Öhtul tema
Andis käsku orgu minna,
Lubas ise öösel sinna
Hiljem tulla taewastele
Tänu tooma tamme alla,
Et nad püha priiusele
Awand tee ja algawalla
Uue elu koidu kumal
Õnned hiilgwad õnnetumal'.

XXX.

Karu aga kõndis ise
Kiirel sammul Maasi alla,
Kusja kuude kiirgavalla
Hõbemalgel wõitlemise
Platši üle lehwiswad
Surma ingli mustad, tiwad.
Kaua seisis mõttes Karu
Kestet kurba koolja aru.
Päewatanud põskedele
Weeris jäme pisar filmast,
Weeris palgelt werisele
Palgele, kes lahkund ilmast.
Wihas üle Maasi aru
Mäitas rusikaga Karu.

XXXI.

„Maa ja taewa Walitseja,
Kristlaste Kolmainus Jumal —
Gesti Uku! Koidu kumal
Rahu troonilt kõneleja!
Äitse pilwest ähwardades
Kõlab wõimsalt ilma maades
Sinu sõna: Hoidke rahu!
Minu riiki waen ei mahu.
Üle mere, õhtu poole,
Mõrtsukate peale alla
Saada oma äitse noole,
Kannibali peja talla!“
Nende palwetega Karu
Jättis kurwa Maasi aru.

XXXII.

Waimu silma walguisele
Kerkib kuju udu riigist,
Nagu wete aurud tiigist
Tõuswad koidul pilwedele.
Igapeste jumalate
Otjust mööda elawate
Hulgas ilmas hulgub tema,
Kuni ükspäew helisema
Wiimast kord saab ilma kella.
Taewa igawese wiha
Kaugemata ränkufella
Kannab suremata liha
Neetud waim, ja päewa walgel
Kumab Kaini märk ta palgel.

XXXIII.

Mitmed nimed annab talle
Gilse ilma ajalugu:
Dante nägi tema fugu
Põrgus,
.
.
.
.
.
Nii teewad
Eõumamaal hüüned, nagu
Keisi kirjad kõnelewad . . .
Alga taewad juhatagu
Jälle laulikule rada
Algand juttu arutada.

XXXIV.

Saare mõisa hopmanile
 Kinkis Sarwik kauni poja
 Kui ju taadi eluoja
 Oli sõudmas surma sülle.
 Halli peaga piitsutajal
 Poja sündimise ajal
 Ilmus nõid ja ütles talle :
 „Kingi jõmpsi! saatanalle,
 Siis saad aasta elul' lisa!„
 — „Wõtku Sarwik!“ vastas isa.
 Inglise-ilmus finisilma
 Kaswas kangeks kawaluses,
 Saatis Elwa Maana ilma,
 Suples Gesti wiletsuses,
 Surus surma roosilise
 Gesti priius-ihkamise.

Tähendus: Põlvkond on poolitult jäänud, selleks las ta ka jääda, nagu Gesti rahwa katsed iseendale priiust kätte mõeldada. Minult Wene rahwas, kelle peale Gestlased oma kurwas minewikus nii sagedaste lootusega täidetud filmi pööriswad, on armust Gestlastele selle priiuse toonud. Ja Gestlane mõistab tänulik olla. Kõll ei helista ta oma tänu turu peal, ega uulitsa nurkadel, aga Gestlase tänu lõkendab tema südames, awaldab ennast tema tegudes.

Põlvkond arusaamisteks olgu siin paar sõna weel üeldud puuduwa järele kohta. Saare mõisa hopmanni poeg oli Karu usaldatud abimees, õieti aga Daanlaste töõriist. Ta tahtis Elwat, Karu tüdart, kofida, aga Elwa põlgas tema ära. Selle tasumiseks juhatas ta Daani wäesjalga õõsel pärast Maasi lahingut Karu ema maja juure. Maja sai ümber piiratud, põlema pistetud, ja Elwa oma wanaemaga jäimad põlewasse majasse. Karu, kes oma usaldatud abi tegudest weel ei aimanud, saatis tema järgmisel päewal saadikuna Wene Tsaari Swan Wassiljewitsi IV. juure allahetmiste pakkuma. Saadik aga awaldas Karu plaanid Magnusele ja andis sellele nõuu Karust ette jõuda. Magnus ruttas siis ka Wene Tsaari juure ja andis maa enda nimel Wene alla, kuna ta ennast seaduslikeks maa walitsejaks mõistis ette seada, ja tänise korra alalhoidmise wälja tingida, mille järele orjapõlv pidi edasi kestma. — Wõpaks olgu weel tähendatud, et kirjeldatud sündmused mitte ajaloolised ei ole.

23. Barbudus.

Õnn, ka sinu tuld sed tiivad
Kord mu üle lehvijivad
Elu koidul hellaste;
Minu algwat elurada
Villedega kaunistada
Püüdsid taewa jumalad.

Vanemuine tüüris sõudu,
Joukahaine jootis jõudu,
Wibuane wirgastas;
Loodus, lahkest lehwitelles,
Mets ja meri, mühinelles,
Laulsid laulu laulikul'.

Kõigist aga armsamine
Taara tütar, taewaline,
Kooši huulil healitses:
„Armas noormees, Sind on taewas
Ilma saatnud laulu laewas
Kurbe meeli trööstima.

Minu arm sind saadab teele.
Dma tuls wa südamele
Jestutan su pildi ma,
Minu armastatud peiu!“
Kooši huultel taewa neiu
Minu huuli puudutas

Nüüd mind taewad jätnud maha,
Üksi elu igaw, paha,

Süda ihkab armusid.

Taewa neiu, kas nii ruttu

Oled unustanud juttu,

Miska teele saatsid mind.

24. Iaulik.

Ta kurba elurada kaunistama
Sai ingel taewast alla jaadetud,
Kell sinisilmas säras Wägewama
Maailma Looja kuju, kelle suud
Nii õrnalt kattis taewa-lahke naeramine,
Ta hüüdis noortmeest, ja see oli õnneline,
Ta kurbdus oli kohe kadunud.

Tall ingel puutus sõrmil filmadelle,
Ja loodus seisis elawalt ta ees;
Ta waade tungis kiirest lauguselle,
Mis muidu igawese udu sees;
Ta mõistis tähte käiku, elu idanemist,
Ja iluduse keelt, ja waate kõnelemist
Ja häda, mis end näitab närtsudes.

Nüüd puutus ingel tema kõrwadelle,
Ja taewa laulu heali kuulis ta.
Ta kuulis, kuidas kõlas kõrguselle
Üks mere koha, metsa mühina
Ja inimese laulu. kolkutõla,
Ja kurwalt fergitas ta oma õla,
Kui kuulis laulu ühes nutuga.

Tall ingel puutus keelt, ja loodusega
Ta hakkas laulma, ja kõik vaikisid,
Ja taewa poole tõusis lauludega
Kord kaebaja, kord äraneedja hüüd:
Ta kaebas oma nõtrust, needis taewalisi,
Kes inimese rinda pannud ihkamisi
Ja ilma täitmata on jätnud neid.

Ta nõudis sõpruse ja armastuse
Ja waimu priiuspüüde lepitust,
Ta tahtis ilma tuua ustamuse
Ja taewa tule saamaks taewa ust
Ta awab . . . Ingel jätab teda maha
Ja laulik kuuleb selja taga kaha,
Ta waatab: kroonitakse rumalust.
Ja taewa wande all ja rumaluse filmas
Nüüd jälle kõnnib laulik üksi ilmas
Ja katab kõrbeid pisaratega.

25. Üksiklane.

Moore ema eksituse wili —
Ilma sündis tema isata.
Kõigist põlgdud ema mitte piimal,
Jootis teda pisaratega.

„Batu wili“ oli esimene,
Mis ta kuulis ligemise suust,
Külapoissid koeri äsfitasid,
Kiwidega teda wiskasid.

Ometi ta oli nagu koidul
Taewa wõlwiil roosi pilweke:
Armastaja, ilus, lahke, puhas,
Taewa ingliteste šarnane.

Nooreks meheks kaswis tema üles
Kõige ilma põlgamiste all,
Pisaratel mattis hauda ema,
Keda elu noorelt närtšitas.

Kõiki põlgamisi andis andeks
Noormees kivišüdamega ilmale;
Wiimast weretilkka tahtis tema
Ohwerdada ligemisele.

Šgal pool, kus abiandjaid käši
Pakkus tema õnnetumale,
Pöördi talle põlastuses šelga,
Ema pattu ette wišates.

Nuttes jättis tema ilma maha,
Ašus metsa laande elama,
Metsa loomad, taewa linnud teda
Armastuses wastu wõtšid šeal.

26. Miks?

Taewad, miks on rinda pandud
Šnimesel igatsused?
Miks on ilma loodud rõõmud,
Lootus, šõprus, armastused?
Miks need tähed taewa wõlwiil

Aratawad hõde tunnil,
Salawõimul wärisedes,
Armastuse ahastusi?
Miks see hõbe-kunide walguš
On nii šaraw, külm ja uhke?
Miks see neiu, kelle filmast
Woolab taewa õnne oja,
On nii lõbus — liblikate?
Miks ta paljalt filmapilguš
Puhkab kurtja tamme oksal,
Kalju künka ainul ehtel,
Ja siis jälle lendab orgu,
Ville-rikka aasjadesse,
Auna maru mõllamisel
Üksi kurdab wägew tamme?
Ise omal wabal wolil
Põlgab tema lille orgu,
Liblikate asupaika.
Ise omal wabal wolil
Soowib tema kõrgel kaljul
Paksu juuste palmikusse
Maru mõllud mahutada,
Et ei peaseks tormid orgu
Villi maha murdemaie,
Jõuetumaid suretama.
Kui ei raatši liblik orust
Kalju mäele üles lenda
Wõimsat tamme trööstimaie,
Siis ta pärast kangelane
Kurdab kalju künkal, aga
Jial wahi pealt ei lahku.

27. Armastuse jõud.

Rõrgel taewa mõlwil ujub hõbekuu,
Puuie oksal waitib laulja linnu suu,
Üksi metsa wilus woolab ojake,
Lustil wulisedes, ilma meresse:
Metsa piiga, ilus, kiigub wete peal,
Taewa poole kerfib neitsi laulu heal:

„Taewane noormees, kui kaunis ja ilus,
Kõnnid ja taewaste metsade wilus,
Julgus ja iludus ehiwad sind;
Sinule ükfinda tussub mu rind.
Tule, oh tule üks filmapiilk maha:
Maa peal on puhkemas healede kaha,
Kedagi pole pealt kuulamas meid,
Kedagi rikkumas armude õid.“

Armul wärijedes kuulab hõbekuu,
Kudas kutsub teda armja neitsi suu;
Armastuses hüüab neitsil wastu ta,
Täidab taewa ruumid laulu healtega:

„Mõllaku mõirates meri,
Kustugu päike ja tähed,
Kullugu puruks maailmad,
Ulugu jumalad taewas!
Kariista käredest, Uku,
Kihuta terawaid nooli,
Läkita meewelt ja wälku
Ülewalt wastase selga!
Tgawest seadust, mis alla

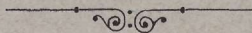
Kuu kui alandlik ori
 Ennast ma painutand olen,
 Kikun ma täna ja astun
 Jgawalt wõlwilt maailma;
 Armsasse ilma, kus armud
 Waimudel rinnas, kell teie
 Kuju ja nägu, ja siiski
 Armastus südames, keda
 Teist, oh kõrged ja pühad,
 Asjata otsisin mina.
 Neiu, sind armastan mina!
 Tänini hüüdsiwad rahwad
 Jumalaks mind ja nad tõiwad
 Elajaid minule ohwriks.
 Neiu, nüüd nimetan mina
 Jumalaks sind ja ma annan
 Ohwriks sull ennast! Oh, neiu,
 Armastus ongi see taewas,
 Keda nii ihkawalt rahwad
 Dotawad meilt, oh raskest
 Otsiwad nemad, sest uhkus
 Üksinda walitseb taewas,
 Armastus elab maailmas!
 Taewas, sa püha ja uhke,
 Mõlla nüüd wihas, kui tahad,
 Seelena *) jätab sind maha,
 Neiu, mu jumal, ma tulen!“

Ohmatades lauljat kuulwad jumalad,
 Kõhkund taewa ruumid wastu kostawad.
 Ohmatuse, hirmu, wiha wärinal

*) Kuu.

Seisab jumalatel sõna keele all.
Wiimaks kutsub Kõue kottu wägewaid
Aru pidama, kuis tülitegijaid,
Aruud ja Ilma-neitsit ühest lahuta,
Audas põgenemist kuule keelata.
„Easke tema minna,“ hüüab lärmeste,
Wanemate wahelt edew poisike.
„Jumaline jõud on kõhe otsas tall,
Kui ta taewast astub; kõrge wõlwi all,
Õhu ruumis kerge kinni püüda ta,
Ja siis jõuetumat wõlwi naelata!“
Moore poisikesse edew ütelus
Veiti mõnujaks ja taewa kogudus
Naelas kuu nüüd wõlwi filmapilgu sees.
Kaugel armutesest, üksi, filmamees
Veinab mõrsja peigmeest kurwalt ilma peal,
Taewas kuuldaiks sagest kuude nutu heal.
Bruut ja peigmees wahest kottu püüawad,
Jkka jälle wastu pühad jumalad.

27. Augustil.

1886. aastal.

28. Hnenägu.

(Altai mägedelt Vääne mere randa.)

Tuhhat nelja lendab hobune . . .
Pilwe weerelt murab wanker alla,
Sõitjat saadab pikne mürinalla.
Plaksu, piits, ja hobu, edasi,
Mööda tundemata radafi!
Tuline hobune tuulede tiivula
Sihutab orusse pilwede piirelt,
Kuhu? oh kuhu?
Selja taga seisab jäätand mägi,
Gespool, orus, keerleb hõbe jõgi,
Wulinal, tundemata radafi
Jlka kaugemale edasi.
Hobu, lenda, wii mind rannale,
Kus see hõbe jõgi woolab meresse!
Hobu lendab, wanker murab,
Mööda piiritumat lagedat.
Gemal näen ma mere sinawat.

Külm! Maa on lumes! külm!
Pööra ümber, üle mägede!
Õhtu poole pöörab hobune.
Tuhat nelja, wanter, edasi
Rauge Õhtu mere rannani!

29. Minewik.

(Goethe järel.)

Te jälle, warju kujud, liginete,
Kes ammu kord mu silmis seisite!
Kas fundida, et teie seisatate,
Kas teie wõimu jätan südamel?
Mind piirab ümber teie udu kate.
Hea küll; siis walitsege te!
Laps lille lõhn, mis täidab teie rada,
Mu rinda jala wõimul noorestada.

Te toote rõõmu pildid jälle filma,
Ja mitu armsat waimu ilmuwad;
Siin, nagu muinasjutus, sõudwad ilma
Mu noorusarm ja sõprus ilusad.
Seal uuesti ärkab end'ne walu; külma
Ja eksliselt elu kaebed kurdawad
Ja hüüdwad sõpru, kelle elu jära
Su ammu enne mind on kustund ära.

Need, kellele ma laulsin esimesed,
Ei kuule minu uusi laulusid;

Nad on kõik seal, kus ajad igawesed,
Ja wastukõlata jääb laulu hülid.
Mu laulu kuulwad mõrad inimesed,
Kuid nende kiituski toob kartusid.
On mõni sõber elawate liigis,
Siis eksib tema kaugel mõõras riigis.

Mind sinna waimuwalla waitfusesse
Nüüd hüüab imeline igatsus,
Ja waitfelt woolab õrna wiisidesse
Mu laul, kui õhtu õhu fosistus.
Üks wärin täidab mind ja südamesse
Mull asub ime-pehmus, wagusus,
Mis käes mull on, see paistab eemal udus,
Mis kadunud, see olewaks end kodus.

1887. aastal.

30. C. C-le.

Boethe ja Schilleri keelel ei kõla mu kannel,
Wõõras tall ööpiku healitsus kewade ööl,
Vehkavad lilled ja keskööde tähtine taewas,
Shtute rahu ja koitude karastaw õhk.

Mendega wõrreldes laulawad laulitud neiut,
Kahju! need keeled mu kandiella katkenud kõik.
Wõtke siis, Gestimaa neiu, liht soowitust Gestimaa keeles:
„Ehtigu jumalad õitega eluteed Teil!“

19. Märtsil.

31. Waidlus.

„Jah, ma põlgan sind, edew loom!
Jah, ma põlgan sind, wihkan sind!
Anmu ülbe null sinu roosipõsk,
Anmu unustatud sinu sõstrafilmi!“

— „Ei sa põlga mind, ei sa wihka mind!
Pole ülbe full minu roosipõsk,
Pole unustatud minu sõstrafilmi!
Jah, sa armastad mind, edewat.“

Ega muidu ja mind ei ootaks ju
Emajõe kõrgeil, haljail kallastel,
Ega muidu ja ära punastaks,
Silmil' asjata otsiks tuetust."

32. G. S-le.

Dommitul, kui tõusew päike
Väkitand ju oma läike
Kuldse pilwe piirile;

Maa peal aga päikse ratta
Noored fiired nägematta
Alles waatja waatele; —

Waatlesin ma wete walda
Orus hingwa järwe kalda
Halja muru künkalta.

Pilwe rüinkal ilmus fuju . . .
Alla pilwelt astus neiu,
Palmi oksa pidas ta.

Wallatus tall täitis filma,
Hooras filmadest maailma,
Hüüdis: „Mured metsa siit!”

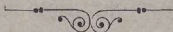
Silmapiigul tõusis puudel
Miljonitel linnuõunudel
Taulu helin õhusse.

Tuuled tafa terwitades,
Puie ladmus, lehwitates,
Mängisivad wiisid.

Nasal lilled lahti löiwad,
Ohud lilli lõhna tõiwad
Palmikandja neiule.

Neiu loori palgelt wöttis,
Koidu puna palet kattis,
Keda aga nägin ma?

Ütlen wana Gesti wiisi,
— Anna andeks — Sa, Eliisi,
Palmi oksa kandija!

1888. aastal.

33. Põhjamaa.

Põhjamaa pilvine taewas,
Põhjamaa udune külm,
Neitsite aegutaw waade,
Neitsilik wefihall film!

Põhjamaa mõistlikud mehed,
Tõbusid põlgaja meel,
Sihtita püüded ja wõitlus,
Kõneldes kogesew keel!

Põhjamaa jäätanud truudus,
Põhjamaa aigutaw neid,
Armude aimuta peiu,
Oh kuis ma — armastan teid!

34. H. H-le.

Ma olin noor, ma uskusin maailma,
Kui esimest kord ilmusid sa mull;
Ma waatsin sinu taewa-sina silma,
Sealt kostis kuldne kiir kui hommikul.

Ma küüsin: kas võivad filmad petta,
Kus waade neitsi-puhtast hingest jõi?
Ma nõudsin nendelt kostust. — Sõnadeta,
Kuid selgeste nad vastasiwad: ei!

Ma küüsin: Kas on see ingli pale,
Mis mustad lokid ümber piirawad,
Need õrnad huuled, kõik su kaju wale?
„Ei walest sünni ilu,“ kostsid nad . . .

Ja nüüd, kus sinu lapsik-edew tuju
Mu usku pori sisse tallanud,
Nüüd ilmub jälle mu ees sinu kaju,
Niisama õrn, kuid luulest puhastud.

Needsamad filmad, mustad lokid, huuled,
Seesama neitsiline, arglik käik,
Niisama paitawad su koidupõski tuuled
Niisama särav on su silme läik.

Kuid minu usk ja armastus ja lootus,
Sa ise, minu püham paleus —
Need purustud. Ei ärata neid saatus,
King petlik warjupilt on iludus.

21. Aprillil.

35. H-le.

Sa lähed ju, jah, mine, mine ruttu!
Ei wäriise mu käsi sinu käes,
Mu film ei tunne ammu enam nuttu,
Ei lähe märjaks ta ka sinu ees.

Sa mõtle minust kõige ilma wiisi,
Et minu süda kiwiks külmanud,
Et mina põlgan uhkelt inimesi,
Et tundmused mu rinnust riisitud.

Sa läinud ju! „Head terwist!“ üelsin mina
Ning pöörsin ennaft külmalt kõrwale,
Ja ainult mõtteid kattis — surmulina:
Ma matsin poole südant hauasse.

Kui palju olen ma ju nõnda matunud
Mu noorepõlwe luule losjisi,
Kui palju sõpru elu ära wõtnud,
Kui mitmed juikund ära surmagi.

Ja iga ühte saatsin mina külmalt,
Kui poleks ta mu sõber olnudki,
Ei wankund käsi, weerend pisar filmalt,
Kuid süda jala mattis tundmuisi.

Sa läinud ju! Ei aimagi sa seda,
Mis tormid mõllawad mu südames.
Mis tarwiski? Oh, waiti, waene süda,
Pää, seiä jälle uhkelt ilma ees!

36. Jumalaga.

Jää Jumalaga, tuake, ja olid
Mu noorepõlwe kurblik jeltšimees,
Sa nägid rinnus loitma löönud tuled,
Sa nägid kustuwat neid were sees.

Sa nägid, kudas wägiwaldselt kisti
Mu rinnust died ühes werega,
Ja seati seal, kus süda tufsus, püsti
Üks kiwi hummik, külm ja eluta.

Sa kuulsid inimeste rõõnuksija,
Kui filmasid nad oma käte tööd:
„Ei enam wõta tema elust osa,
Ta süda külm, kui kaugel põhja ööd!“

Sa tead, tuuke, et hõiskamised,
Mis sõbrad — sõbrad? — kooris tõstawat,
On olnud üleliiga rutulised:
Mu rinna kuumast kaljud julawad.

23. Oktoobril.

37. Ürundukseta armuke.

See oli noore põlwe riimal tuju,
Kui sind, oh saatus, wälja hüüdsin ma,
Üks põrmukene, kassik wõitlema,
Ja wõimetu mull näitas minu kaju.

Ei hufand ja mind taewa wälkudega,
Ei tampinud mind põrmuks wiha sees,
Kuid suuremeelselt nagu lõwil kees
Su kättemaksja mõte — igawene.

Sa wõtsid kõi, mis armas mulle ilmas:
Näe, pulma ehtes minu kallike
Mind näitab naerdes oma peiule,
Kuid minul põleb põrgu walu filmas.

38. Surnuaial.

Hõbeöfjel furnuaia wilus
Waikeid jala heali kuulen ma:
„Kaua pole ja meist enam lahus,
Warfi jätab ilma, asud Maanala!“

Koidu sofin kirikaia puudel
Sundis waimud hauda ruttama.
Haudadest nüüd tuhandatel suudel
Kostab tafa: „Warfi tuled ja!“

39. A. T-kr.

Mu meele kerkib jälle sinu kuju,
Mu lapsepõlwe lõbus sõbrana,
Keed tunnid, mis kord sinuga
Mii lapselikus rõõmus lendsid mööda!

Kas mäletad sa lehkawat Juuli õhtut,
Kus puudelt õiji noppisime me?
Kas on ju meeles õnnis tunnike,
Mill wennaga mind kodumaale saatsid?

Kas mäletad weel lihtsat weikest tuba,
Kus mängisime õed — wennakfed?
Kas teadsid ka, et lahku lähwad teed,
Kui lihtsast kambrist asud uhke saali?

Sa olid laps. . . Ma olin noor. . . Mii felgelt
Mull hiilgas päewa paistes elu-tee.
Seal tõusis tuul . . . sai tormiks. . . Paadike,
Kus tänini me mängind, wajus põhja.

Mind, merehädalist, tõi saatus Taara mäele,
Sind kandis kauge Kuura kaldale,
Kus elupaadi heitjid ankrusse. . .
Ja mina otsin laulus kadund õnne;

Ming õnnistades saadan sooje palweid
Ma laulus taewaliste troonile:
Su omaste ja sinu elutee,
See jooksku õnnel armu merde.

25. Oktoobril.

40. Kaks lille.

Mafal õitjes uhke lille:
Kuldses ehtes kuldne juuks,
Waatas ta, ja wäljabelle
Roosid tõusid roosipuuks.

Maeratas ta — aas löi õide,
Maa ja taewas hõiskama . . .
Kungla kuld wiis lille kõide,
Nas jäi kurtma waluga.

Mafal tärkas teine lille
Mlanduses õrnaste.
Tõutab tõusta taewastelle,
Juukseid peita pilwesse.

Pill, ja sirgu! Glu ojak
Mauutu, lihtne, kuldne juuks,
Tõuse wiha taltsitajaks,
Sirgu uueks palmipuuks.

41. Hus palmipuu.

Sirguš taim, sai uueks palmipuuks,
Tõuſis uuest' uhke kuldne juuks,
Ütles igatsewa aasale:
„Ega ma ei sirgund sinule!“

Paisus weiksest taimest palmipuu,
Pühkis taewast pilwed, kattis kuu,
Tahtis päikesegi walgust warjata,
Aga päike pani oksad põlema.

Kolletasid lehed, kõrbes puu,
Okses waikis laulja linnu suu,
Hirmutuseks terve ilmale
Jäiwad hiigla ilust tüükad järele.

Mõni ford seal wares waagub weel;
Mädand lehe fogus juuredel
Tuhnib mutt ja otsib mardikat. . . .
Mõnda nuhtles päike palmi edewat.

8. Nowembril.

42. Saksa neiu.

„Ei Wenelaseks muutu ma,
Ma olen Saksa neiu,
Mu isamaa on Saksamaa
Ja Sakslane mu peiu!“

— „Sooh, mu weike kullake,
Kas tõsi kōik, mis räägid?“

„Jah, töi, jah, ma Sakslane,
Mis naerad sa, kas räägid?“

— „Kas peiult Sepa Andreselt
Sa oled õppind seda?
Eks katsume, kas Saksa keelt
Sa mõistad kõneleda?“

— „Mii ruttu? Alles aasta eest
Mind pandi linna kooli!“
„Mis keeli rääkjid waremast?“ —
„Ah waremast — Maa keeli.“

14. Detsembril.

1889. aastal.

43. Albumisse.

Kui wälgu kiir, mull hekkis ime mõte,
Kui uudishinnu jalalijel wäel
Ma tegin lahti wärisewal käel
See albumi ja wõtsin sulle kätte:

Kaks ainuist lehekülge minewikku,
Kõik järgmised weel sinu udu sees,
Kui sala-saatus heljub silma ees,
Kõik argfelt heidan pilku tulewikku,

Kus igal leheküljel luule jumal
On ära walitsetud meeste suust
Teil kuulutamud oma armastust,
Ja album särab suurematal kumal; —

Ka minu nimi jääb siis suuremata,
Ja õnnepõlwe wahetundidel
Wast heidab Teie halastaja meel
Paar pilku siia ilma põlgduseta,

Ja mõtleb: „Jah, ta oli esimene,
Kes nägi, tulewikku tungides,
Kuis luul ja arm on palwes minu ees,
Siis olgu ta, kui mina, õnneline.

22. Jaanuaril.

44. Neiu-roos.

Lilled ja liblikad ilusad kewade raal,
Ilusam ööpiku healitsus suwisel a'al.

Lilled ja liblik ja ööpiku armastus' laul
Rahwatand kopsiad neiust, kes würstlikel auul

Loodud on ehtima looduse kuninga pead. —

Masina-mõistlike mehele eedeni head:

Liblika, lille ja ööpiku ilu ta ühendab koos:
Teie, mu neiu, Te olete rooside roos.

22. Januaril.

45. Hiline kahetsus.

„Head terwiist!“ ütles sala mulle
Su neitslik, sügaw sõstrafilm,
Ja waikse puna põskedelle
Tõi südamest full armu ilm.

Sa ootsid wastust õigusega.
Ma waikisin. Ma Jumalaga
Ei jätnud sind ja asjata
Ma leinan, mis läind kaduma. . . .

Kas jõuad andeks anda mulle,
Kus ainult argdus kandis süüd.
Mu terve elu kingin sulle.
Kas tahad? Võta, kallid neid!

22. Januaril.

46. Kihlasõrmus.

See kihlasõrmus selgest kullast
Su sõrmes, kallis neiuke!
Kui palju jutustab ta mulle
Kii armajaid asju õrnaste!

Kuus aastat ainult üle kümne
Sa olid waewalt elus näind,
Seal tuli noormees, suudles õrnalt . . .
Sult lapse põlwe mõtted läind,

Ja filmapilgul naisterahwaks
Sa lapsukestest muutusid,
Kind paigus, õndsad ihked hinges;
Ja kuldseid elu õnnesid, —

Kui õisi kewadine päike,
Sull peiu muju rindu löi,
Kad hooawad Su filmist wälja,
Üks pillk neid minulegi tõi.

Ma tänan kuldajuuksne neiu,
Mu kallis weike sõstrafilm,
See pilgu eest, kust minu hinges
Läks õitsma armu õite ilm.

29. Januaril.

47. Hällilaul.

K. K. järele Wene keelest.

Maga sa ehitud hällis
Siidi ja sammeti sees!

Maga, mu pojuke, kallis,
Kambrikses, soojuse käes!

Pildi pealt jumala Ema
Kurblit ja pühalik film
Vaatab; sind walwamas tema;
Õhjeses rahus maailm.

Misjube õrnus ta waates,
Kurwade filmade sees!
Just nagu seisaks su jaatus,
Tulewad hädad ta ees.

Kiired on aegade tiivad!
Tuleb ka sinule tund:
Mured ja hädad sulst wiivad
Kahulist, lapselist und.

Kaitse siis truult ja soojalt
Mööda läind aegade head;
Täida, mis isamaa pojalt
Dotawad wennad ja õed.

Elus on hädasid palju;
Kuid Wene süda ja meel
Hoidku sind kindlalt kui kalju
Uju ja auususe teel!

Seisku sull kahtluses külmas,
Kartustes, hädade sees
Kannatus - eeskujuks filmas
Siht prawoslawlane mees.

Maga siis, lapsuke kallis,
Alles kõik mured on eel,
Maga sa mureta hällis,
Kuni weel rahus ju meel.

Tasaste sätendab tuli
Pühade kujude ees . . .
Pojuke, puhka! Su põli
Heljub weel õndsuse sees.

Weebruuar.

48. Tagasiwaade eluteel.

Kes küll ei soowiks meie ajal laulda
Ja oma elulugu kirjelda!
Ta mõtleb: „Suremata jään siis ma,
Küll targem tulew põlw mind wõtab kuulda.“

Kuid kena see, et sidumata kõnes
Meil endid kirjeldawad laulitud!
See küll; ka mina trükin omad eluluod,
Kuid laulan hyronilistelt siutud kõnes.

I.

Mu noorel põlwel püüdis armastus
Mind õrna käega ahelasse kbita,
Ma ihaldasin elus wabalt sõita,
Ja filmist kadus weike jumalus.

Tall kuldseid lokid lainetasid õlal,
Ta filmis taewa sinia — armastuse palk,
Kuid wiha sees seal wälkus tähe falk,
Ta heal, kui kõrge muusik, helkis kõlal.

Beel lapsuke, ta mõistis armastada,
Mu elu paistis imeline tal',
Ja uudishimust sündis õhinal
Ta rinda armastuse tore koda.

Me kinkisime lillesid, siis waateid,
Siis saiwad wahetatud sõrmused,
Siis kandis saatus teda õnnerikast teed,
Kus mina püüdsin omaks kõrgeid aateid.

II.

Kui tuulispea, mis mõllab hirmjas wihas
Ja häwitawalt üle lõunamaa —
Ta järel linnad waremetena,
Ja ahastuses kõik, mis kõnnib lihas —

Nii tuli tormil teine armastus,
Üks kole külaline, kutsjumata
Ja mõistis kõike nuda alla katta,
Mis kaswatanud noorus' luuletus.

See oli neiu, armas, ingli-ilus,
Kui tähtis taewas sätendas ta film,
Ta juuksed mustad, nagu kesköö ilm,
Nad lainetasid õrnalt tuulte wilus.

Ta häbelikult laskis filmad maha,
Ta punastas, kus kohus, harjund wiis,
Ta waade õrnalt julgustas mind siis,
Kui harjumataalt kartsin, et tall paha.

Kui armu sõrku oli ta mind köitnud,
Mu enda walitsuse riigund mult,

Siis kõlas uhke otsus armetult:
„Kas arwad, wilets, et sa oled wõitnud?

Kas sinu pärast põlgan krahwi nime,
Sa mustas onnis sündind jampsija,
Ma wõisin sinuga küll mängida,
Kuid armastada sind? — ma oleks pime!”

Krahwiina ta? . . . Ei, jeda ma ei teadnud,
Ta polnud warem iial rääkind sest . . .
Me lahkusime wihas igawest,
Ming waen on ennast wahemüüriks seadnud.

III.

Sell pimel ööl, mis kõik mu meeled kõitis,
Mii pikal, üksildasel, koledal,
Kus tinapilwelise taewa all
Mii arwa mõni meteor mull loitis,

Seal ilmus mulle neiu . . . Jmeline
Küll oli see, kuis tutwaks saime me,
Ja ime oli meie sõprustee,
Kui teisest, waimuilmaft ilmunine.

Ma olin kuulnud enne tema nime,
Tad kiitsid need, kes minuft põlatud,
Ma olin siis ka teda wihtanud:
Ta sõbruskond näis aateita ja tume.

Kui ruttu muutus kõik! Kuis usalduse
Mii ruttu kadus Wanemuise laul!
Kui toidu täht, mu neiu kumab auul!
Tall andsin ohwriks oma armastuse.

Kuid jumalikult naeratades mulle
Täht kostis koidupuna taewa maalt:
„Ei armastust wõi nõuda jumalalt,
Mu sõprust ainult wõin ma sulle anda!“

Jah, sõprus on üks kallis asi ilmas,
Ta taewaliste kaunis kingitus,
Kus sõbrad koos, sealt kaub igawus,
Ning auuwäärt on ka tema minu filmas,

Kuid wähe mõistan teda kinni hoida,
Sest igawus on mulle tundmata,
Ja sõbrustada jumalatega
On nagu tuule õhku kinni püüda.

Sell wiisil olen jälle jõudnud sinna,
Kust algasin ma noorus' põlwe teed:
On asjata kõik armu püüdmised,
Siis tahan läbi elu üksi minna,

Ning naeratades üelda saatusesele:
Mind kaebama ei saa sa sundida,
Ma waewalt märkan, et mind põlgad sa . . .
Ma pühendan end oma lauludele.“

49. Mein film.

Taewas põleb suwe päike
Lõunamaade erkusel,
Saadab maale kiirte läike,
Jme sünnib aasadel:

Seal, kus kuivast walendades
Siwa kõrbed kurtšivad,

Päikse kiired naeratades
Mereft kastet kandšivad.

Kastest tärkas uhkes ilus
Kõrbes palmi metšastik,
Gille põesjad metsa wilus,
Ginnu laul, nii südamlik.

Kõrbe? palmid? lilled? päike?
Ei, oh, ei! Mu neiu film
Saatis kõrbend rinda läike, —
Mull end awas mis maailm.

50. Armastuse-kahtlus.

Kas ja tunned, kallis neiu,
Kas Otellot tunned ja?
Kas ja tead, mis tegi tema
Dma Desdemonaga?

Kas ja kardad? Ei? Siis lähme
Surmu aeda süda ööl,
Kui kõik waimud kesköö tunnil
Seal on kibedaste tööl.

Pinšeldawad ristidele
Hinge patud õigeste:
Seal, kus seisjis: „Armastaja,
Jlmub: „Edew neiuke.“

Seal, kus enne: „Kallis neiu,
Walus leinab peigmees sind!“
Jlmub: „Ära leina, noormees,
Petis puhkab furma und!“

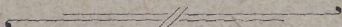
Seal sind, kallis neiukene,
Vilje-hauda matan ma,
Ning siis igal festöö tunnil
Käin su hauda vaatama.

Juulil.

51. H. H-le.

Ma armastasin Teid ja minu rinnas
Wast pole armastus weel kustunud,
Kuid segada ma kartsin Teie rahu,
Ei julgend armastusega Teid tülitä'.
Mu tundmused kõik olid Teie päralt,
Kuid kurwad, lootusetä, sõnata.
Ma armastasin Teid nii tõsiselt, nii õrnalt,
Kui wistist muud ei jõua armasta.

Oktoobril.

1890. aastal.

52. Unistused.

(Heine järel.)

I.

Siin on see muinasjutu mets!
Siin lehkavad pärnapuu oied!
Mu meeli nõidub jala wäl
Kuu imeline läige.

Ma kõndisin. Kui kõndsin ma,
Seal kõlas ülewal kõrges:
Seal ööpik laulab armudest
Ja armastuse walust.

Ta laulab armust, waludest,
Ja pisarast ja õnnest,
Ta hõiskab nii kurwalt, tall kurtes nii lust,
Et ununud unenäud ärk'wad.

Ma kõndisin. Kui kõndsin ma,
Seal nägin: ees mull seisab
Suur loss seal waba wälja peal;
Ta tornid kõrgesse tõuswad.

Õdik afnad on finni, igal pool
On waitus ja leinamine;
Mull näis, kui elaks waitne surm
Siin tühja seinte wahel.

Seal wärawa ees seisis swinkš,
Üts hirmu ja lustide kaskš,
Kui lõwil on keha ja käpad tal,
Kui naesel ta pea ja rinnad.

Üts ilus naene! Walge plšš,
See kärstituist himudest sõnas,
Ta tummad huuled, need wõlwitud on,
Ja nende peal naeratus mängis.

Döpiff see laulis nii maguſast,
Ei jõudnud ma wastu seista, —
Kui suudlesin armast näukeſt,
Siis otſustud oli mu ſaatus.

See marmori kuju, ta elawaks ſai,
Külm kivi, see taſaſelt õhkas,
Mu muſude tuliseid leekšid jõi
Ta tāmiga ja ahnelst.

Ta jõi, et hing mull finni jäi,
Ja wiimati — armastus=joobnult,
Mind kaelustas ta ja keha mull
Ta lõwi=küüntega lõhkus.

Kui magus see walu, kui õnnis see piin!
Nimmõõtmatad õndsus ja walu:
Kuis suudlemine mind õndsaks teeb,
Nii haawawad kolevalt küümed.

Ja ööpik laulis: „Ilus swinks!
Oh arm! mis piab see tähendama,
Et surma-piinaga ühendad ja
Kõik oma magususe.

„Oh ilus swinks, oh seleta mull
See mõistatus imeline!
Ma olen see üle mõetnud
Ju mitu tuhat aastat!“

31/III.

II.

Pilt õrn ja hirmus oli see,
Mis kudus uni silmale.
Weel nüüdki ehmatuse sees
Mull veri tardub südames.

Ma aias ime ilusas
End nägin rõõmul kõndimas;
Seal lilled õrnad hellaste
Pead painutawad minule.

Seal armastusest ofjadel
Kii õrnalt laulis linnu keel;
Kuldkiirtes päike pumetas;
Kuldehtes died õitsemas.

Oh! lõhnab õitest armsaste,
Kii taja puhub tuuleke;
Kui mõrsja pulma ehte sees
Kõik loodus juubeldab mu ees.

Keft lilleaeda filman ma
Seal selge marmor-hallika;
Ja hallikal on ilus neid,
Ta peseb riideid linaseid.

Kuldjuukseline sinifilm,
Ta naeratuses õnneilm.
Ma waatan: mulle näitab ta
Nii tuttav, siiski tundmata.

Mu ilus neid, ta ruttab wist,
Seal juures laulab imelist:
„Woola, woola weeke!
Peje puhtaks linake!“

Ma lähenen tal' wallatul'
Ja jostistan: „Oh üttele mull,
Sa imeilus, magus neid,
Kell' pesed riideid linaseid?“

Ta kärmalt: „Ennast walmista:
Su furnulina pesen ma!“
Ming waewalt oli üeldud see,
Seal kadus ilus pildike. —

Uus pilt mull ilmus filma ees:
Ma pakfus metsas, põlises.
Seal taewa tõstsid latwu puud,
Ma waatasin, neist waimustud.

Kuid huule! Rajab tume heal,
Kui kaugeid kirwe löögid seal;
Ma ruttan läbi pöödsaste
Ja tulen waba wäljale.

Reist haljast platsi ükfindu
Seal kaswis wägew tammepuu.
Mäe, imeneid, seal jälle ta,
Ta raiub tamme firwega.

Hoop hoobi järel kiireste,
Pauk kõlab, walgub firweke:
„Haljas raud, teraw raud!
Raiu kiirest kirstu laud!“

Ma lähenen tal' wallatul'
Ja jostistan: „Oh ütle mull,
Sa ime magus neiuke,
Kell' walmistad see kirstukse?“

Ta kärmalt: „Aeg on kassin mull!
Ma raiun furnu-kirstu sull!“
Ming waewalt oli üeldud see,
Seal kadus ilus pildike. —

Müüd ilmus wiirastuse sees
Pai, kõrbeline nõmm mu ees.
See oli ime waadata,
Ta täitis sala hirmuga.

Kui alles mõttes seisin seal,
Mäen walget fuju nõmme peal.
Päen fuju poole kärmaste:
Mäe, end'ne ilus neiuke.

Tad walged riided ehitwad,
Ta kaewab labidaga maad.
Ma waewalt julgen waadata:
Meid ilus, kuid nii hirmus ka.

Mu ilus neid, ta jällegi
Seal laulab ime wiisi:
„Vabidake, teraw raud,
Kaewa lai ja sügaw haud!“

Ma lähenen tal' wallatul
Ja sofistast: „Oh ütle mull
Mu ilus neid, sind palun ma,
Mis tarwis hauda kaewad ja?“

Ta kärmalt: „Haua sügawa,
See sinu tarwis kaewan ma!“
Ja waewalt oli üeldud see,
Külm haud end awas minule.

Ma waatsin hauda minu ees,
Mull meri tardus südames,
Ma langen hirmsa hauasse
Ja . . . ärkan unest ülesse.

2/IV.

III.

Rord suhkru-huuled tibe kõnega,
Ja uhked lokid, mirdid ja reseeda,
Ja armastus mind wõisid waimustada,
Ja kurwad laulud kurwa wiisiga.

Need unekujud ammu kahwatanud
Ja iga tuule poole kannetud,
Kõing ainult, mis ma riimi walanud,
On mulle jäädwaks päranduseks saanud.

Sa jäid, mu maene laul! Kau jina ka
Ja otši kadund õhukuju taga,
Kõing kui ta leiad, seisja pilguks waga
Ja õhu woolus teda terwita!

3/IV.

IV.

Kord unenäus nägin enese
Ma pidukines, siidi westi sees,
Manshetid kael, kui oleks pulmad ees,
Ja minu kõrwal magus armuke.

Ma küsin talt: „Kas mõrvoja olete? . . .
So oh, noh soowin õnne!“ ütlen kumardades,
Kuid külm ja uhke sõna waewalt libijedes
Mu kuuwand kurgust fertis keelele.

Ja armukesel filmist ojadena
Seal pisaraid nii woolas kibedaste,
Et nendes kadus neiu, õrn ja kena.

Oh jiniifilmad, armastuse läte,
Münd päewal petate nii sagedaste
Ja uneski — ja siiski wangistate.

3/IV.

V.

Ma nägin unes päkapiku mehe,
Käis karkudel, samm waksja laiune,
Tall puhas pesu, riie peenike,
Seest aga oli porine kõik ehe.

Seest oli pöörane ja kõlbas wähe,
Kuid wäljaspidi tore mehike;
Ta kiitles üle julgustükkide
Ja awaldas neid päris kufe pähe.

„Kas tead, kes see on? Eks waata siis!“
Ming une=jumal kawalalt mind wiis,
Ja pildi=peeglis ilmus mulle wari:

Seal altari ees seisab mehike,
Mu armas neid „jah!“ ütleb temale,
Ja „Namen!“ karjub naerdes tondi kari.

24/VI.

53. Unes wõi ilmsi?

Ma seisin unes uhkes kirikus,
Ta säras tules, rahwast murruna;
Ja rahwa keskel wagalt palub ta,
Mu noore põlwe puhast luuletus.

Seesama inglidornus, süütaus,
Seesama taewaselge finifilm,
Niisama wõeras talle waleilm,
Kui loonud teda noorusluuletus.

Kas tõeste pole kõik siis kadunud,
Et unes wõid weel, noorus, ilmuda?
„Ei ole,“ wastab neiu õrna pilguga,
„Ei unes, ilmsi olen ilmunud.“

Ming õrnalt naeratades neiufe,
Mu hauast tõusnud noorusluuletus,

End mõera poole pöörab kirikus,
Mind näitab naerdes oma peiule.

54. Ära siit.

(Seine järele.)

Mustad kuued, siidi sukad,
Walged, wiisakad manshetid,
Pehmed kõned, meelitused, —
Oh, kui neil ka südant oleks!

Südant rinnus, armastust ka,
Sooja armu südames!
Oh mind tapwad nende laulud
Wäljamõeldud armu walust.

Mägedele tahan minna,
Kusja wabad majakesed,
Kusja rind mull hingab lahkelt,
Kusja käiwad wabad tuuled.

Mägedele tahan minna,
Kusja tõuswad mustad kuused,
Dja woolab, linnud laulwad,
Uhted pilwed jahti piawad.

Jumalaga uhted saalid,
Uhted herrad, uhted prouad,
Mägedele tahan minna,
Naerdes sealt te peale waata.

55. Wanaema mälestused.

Mu selg on küürus, nõrkend käik,
 Mu juustel hiilgab hõbeläik,
 Mull selja taga elutee,
 Ges ootab waitne hauake.
 Ei suguwõsa, sõpru ma
 Mu järel jäta leinama:
 Nad on kõik ees, nad ootwad seal,
 Mull kostab nende kutscheal.
 Ei aga enne rahuga
 Ma ilmast ei wõi lahkuda,
 Kui kõige selle õnne eest,
 Mis olen leidnud ilma seeft,
 Ma wälja hüüdnud waljuste
 Mu tänu inimestele,
 Seft inimene oli see,
 Kes kuldas minu elutee.

Ma tundsin noortmeest. Ilma ta
 Ei olnud sündind elama.
 Kui mõistatus, kui udu sees
 Tal ilma kombat seifid ees.
 Ei nendest aru saanud ta,
 Ei püüdnudki neid aruta.
 Ta lõpetas kahtlunnendat,
 Ma kõndsin teist kord kahetsat.
 Küll kadedad, mu sõbranad
 Mu ilu jüski kiitsiwad:
 Mu juuksed olla koiduwöö,
 Mu silmad — täheline öö,

Mu huuled — roosipungake,
Mis walmind armastusele.
Ei iludusest hoolind ma:
Mull arm weel oli tundmata.
Ma elasin, kui metsa lind,
Mull fertis waitsest kõrge rind.
Ei olnud armastuse heal
Weel maru sünnitanud seal,
Mis põrmitsejast ussjest
Teeb jumaliku inimest.
Kord õrnal õhtal heinakuul,
Kui ehakuld weel heljus puul,
Ma waatsin rannal ükshinda,
Kuis laene mängis laenega.
Seal nägin ma: üks paadike . . .
Ta jõuab ruttu rannale.
Ja paadis istub wõõras mees,
Ta kahwatand, tall filmad wees . . .
Weel möla hoop — ja rannale
Seal jõuab wõõras paadike,
Kuid paadi põhja wõõras mees
Waus järsku minestuse sees.
Ma jooksin märja rätiga
Ta otsaesist õeruma,
Kus kuldseis käharlokkides
Ta juuksed mängsid tuule käes.
Ta pilguks filmad lahti löi,
Ta ahnelt õhku rinda jõi,
Ja lahke lapse-naeratus,
Kui koidupuna kuldses puus,
Nüüd ilmus filmapilguke
Ta kahwatanud huultele.

Siis huultelt taja libises:
„Oh halastust, ma jani sees!„
Siis uimastuses jälle ta
Jäi surnu kombel suikuma.
Paarkümmend sammu mere weest
Kees selge hallik mulla seest,
Ma jooksin sinna kiireste . . .
Kuid häda! Kuidas wiin ma wee!
Seal wälkus peas üks mõte mull . . .
Ma jooksin juure õnnetul,
King õrnalt süles kandsin ma
Siis lätel' nõrkend puhkaja.
Ta kahwatanud huultele
Seal sõrmega ma tõstsin wee.
Pea awasid end lahti nad,
Ma keelt tall kastjin januwat.
Siis karjatades rõõmuga
End hallikale heitis ta.
Ta jõi, jõi weel ja jällegi . . .
Siis ehmatades tagasi
Ta filmad löi: „Kus waenlane?
Kas warši mind puuriidale
Saab wiidud? Oh, nii noorelt ma
Pian jätma ilma ilusa!
Mu emakene, ela heast,
Ma lahkun elawate seast!“
Ma wastan tall': „Miks jampsite?
Si tule keegi waenlane!“
Ta waatas minu poole nüüd,
Ta huultelt kõlas rõõmu hüüd:
„Kas taewas ma, wõi inglise
On taewast ilmund ilmaise?“

„Ei taewas Te, ei ingel ma,
Waid siinsel rannal supleja . . .
Kas on Teil jõudu, tulge siis,
Siin ligidal on ilus hiis,
Kus maja metsa warjusse
Mu isa iivris endale.“
Ta tõusis, kuid nii koke ta
Ju pidi jälle kukkuma.
Ma seadsin enmast tugiks tal.
Me läksime, ja puude all,
Kus wärste õht, seal warfigi
Ta kogus jõudu uuesti.
Seal oli pink. Ma palusin,
Et pilgufese istuks siin,
Ja jooksin ise kiireste
Mu ligidasse kodusse,
Kus isal üelsin lühidalt,
Mis juhtunud, ning kiirest talt
Sain pudel weini söögiga . . .
Ka isa tuli waatama.
Me istusime ööfeni.
Mees jutustas, kuis hiljuti
Laew, milles koju sõitnud ta,
On jooksnud randa torniga.
Tuul pöörnud. Tema laenetel
Kaks päewa olnud palgi peal.
Seal näinud ta: laew läheneb.
Ta hüüab, kutsub, märki teeb,
Et merehädalisele
Wast appi, tuleks paadike.
Paat tuli ka, kuid hirmuga
Näeb mererööwolid paadissa.

Mad jõudwad tema juure ju!
Meelt heites fargab õnnetu
Müüd lainetesfe kiiresti,
Ning tõmbab paadi kummuli.
Üks filmapilk ja mõlaga
Siis paadi selga asub ta
Ja hakkab kümne rööwliga
Meelt heites üksi mõditlema.
Ju laewalt nähti . . . Uueste
Sealt wajub paat wee pinnale,
Kuid wäfind rööwliid laewa pool
Kõik ujuvad, ning kiir kui nool
Weab Robert oma palgile
Müüd paadi, seab ta õigeste.
Üks pilk ja kiire just kui lind
Paat lendab, mõlal lehwib end
Seal särghost tehtud purjufe.
Rööwlaew jäi warsti kaugele . . .
Weel räägib ta Ameerikast,
Amaatsoneft, Brafiiliaft,
Kuldlindudest ja kullamaast
Ja kaswuriigist lopsakast,
Siis lapsepõlwest, mängudeft,
Siis isa surmast, filmaweeft,
Mis isa haual waland ta,
Siis, miks ta jätnud isamaa.
Ta armastand, kuid pilgates
Ta armas neiu tema ees
Käe annud teise mehele,
Et rikkam temast olnud see . . .
Mu isa läks, kuid kaua weel
Me jäime istma. Oksadel

Sõpikud, hellad, hõiskajid,
 Mets mühas, lained kohasid.
 Kui wiimati me kodusse
 Sealt tasakesti kõndsime,
 Siis õdgasid kui tule sees
 Mu huuled, weri tormas, fees.
 Ning armsa isa ette me
 Kui pruut ja peigmees tulime.
 Wiis kuud . . . ja rauges armas heal . . .
 Peig suri minu käte peal.
 Kuid õndsja mälestuse ta
 Mu rindu jättis loitama.
 Jah, inimene oli see,
 Kes kuldas minu elu tee.

Mail.

56. Sündimise päewa hommik.

Tuulekene puhub
 Tasa oksjades,
 Cha puna kustub,
 Rahu ilma fees.
 Waike rahu, õnnis,
 Magus uneke
 Sitjub neiu filmad
 Waga rahule.
 Kirjud kujud uni
 Neiu ette loob :
 Ilmub lille mägi,
 Villetseji toob
 Lille mäe ladwalt
 Kottkas neiule,

Mendest pärjakese
 Punub neiule.
 Paneb pähä kottkal . . .
 Pole kottkas see,
 Kallis noormees on ta,
 Kallis armuke . . .
 Tuulekene puhub
 Tasa oksjades,
 Kallis noormees laulab
 Neiu akna ees.
 Neiu ärkab türest.
 Riidesse end seab.
 Täna on ju püha,
 Alles nüüd ta teab.

Sündimise päewa
 Terwitusega
 Tulnud teretama
 Peig tad lauluga.
 Pole mitte hommit:
 Praegu üks löi kell.
 „Waata wälja aknast!“
 Kölab heal, nii hell.
 Neiu waatab aknast,
 Peigu näeb ta.

Halastaja taewas,
 Mis on peiuga? '
 Pale kahwatanud,
 Surnu lina sees,
 Juuksed nõretawad,
 Nõretawad wees . . .
 Sündimise päewa
 Terwituseks weest
 Kalamehed leidfid
 Uppund peiu eest.

24. Juunil.

57. Kas kadunud kõik?

Kas kadunud kõik? Ka noore koidu kaste,
 Ja õhtu eha magus lille leht,
 Ja hõbe kuu ja öösel wägewaste
 Ööpiku helinatel hõiskaw õht?

Kas igawene pimedus on matnud
 Mull igaweste ilma ilusa?
 Kas midagi mull pole saatus jätnud,
 Mis heldest jagab kõigel ilmal ta?

Mu armas neid! Ei iial saatus kanna
 Meid uuest kofku kurwal eluteel:
 Siis ära mulle oma südant anna,
 Waid pööra minust põlastades meel.

Ei kedagi ma taha ohwriks tuua,
 Ei iial ilm mu kaebaid kuilda saa;
 Ma wõtan üksi peekri tühjaks juua,
 Mis ingel täitnud hirmsa kihwtiga.

Jah, ingel oli ta. Ta õrna käega ehtis
Mu pea kibuwitsa krooniga;
Ta taewaline kuju krooni lehtis,
Ja kihwti peekrist õrnalt naerab ta.

26. Juunil.

58. Juudi nein.

Mu räbalane, neetud rahwasugu,
Kes teenid ainult kuldist mammunat,
Mill lõpeb sinu martri-elulugu?
Kui kaua ilma ilu roojastad?

Kuis särab kõik mu ümber pühaduses:
See wärste koit, see kuldne eha wiir,
See linnu laul seal metsa sügawuses,
Ja lõuna päikse palaw kiir!

Kuis pühalikult kõlab õhtu tunnil
Siin õhu ruumi waga muusika!
Kuis waimustud on püha heli jumnil
See ilus noormees minu kõrwalla!

Kuid korraga naer kõlab näitelawal,
Naer pole see, waid meele heitja nutt:
„He! He! Ma põlgdud, ihmus juut! kui kawal!
Kael sinu liha nõuan, mull on rutt!“

Beel praegu waatas noormees minu silma,
Ma jõin end õnnejoobnuks selle waate seest,
Nüüd kõlab tema armsaitl huultelt ilma:
„Sa põlgdud juudi tüdruk, kasi eest!“

Jah, juudi tüdruk ma, jah, põlgdud pereest!
Mu neitsilised ehted, minu miljonid,
Mu majad, lossid nõrguvad kõik wereest,
Ja wereest kuotud on see sammets, süid!

Jää Jumalaga, noormees, armas, ilus,
Mull tasud, et mu wennad, wanemad,
Kas närudes, wõi lossi puude wilus,
Su rahwast armutumalt nüliwad!

Oh püha loodus, jää ka Jumalaga!
Jää Jumalaga, neitslik armastus,
Ja linnu laul ja taewa muusik, waga!
Oh magus kihwt, kuis kõrwetad mu suus!

1. Suulil.

59. Mere peal.

Restköö tund. Kõik taewas tulemeres.
Pitse pilwed wihma paistawad.
Tga hing nüüd puhkab omas peres:
Tnimesed, linnud, elajad.

Minult meie, waene neiukene,
Wihas-mässawatel lainetel,
Argfelt wingub meie paadikene,
Hüppab pähflakooreksena weel.

Mõlemad me merehädalised
Uhe paadi sisse peasenud,
Mõlemate õnneihkamised
Saiwad mere põhja matetud.

Ras ta tantfib, meie paadikene,
Ras ta mõirgab, kole maru tuul,
Teed meil näitab taewa walgukene,
Kõue murrab ainult ranna puid!

Astu siia! Oma kuue alla
Peidan ma sind wee ja külma eest . . .
Piltu, nüüd wihma meie peale kalla,
Ei me hooli külmast, ega weest!

14. Augustil.

60. Jugel.

(Vermontomi järele.)

Rehkööjel käis ingel taewasel teel,
Ja tasafelt laulis ta keel,
Ja kuulma jäid pilwed ja tähed ja kuu,
Mis kuulutas ingli suu.

Tal õiglaste õndsusest helises heal,
Kes eedeni aasade peal,
Ja Wägewat Jumalat kiitis ta laul
Nii õiglaselt, taewasel auul.

Noort hingekest kandis ta tiiwade rutt
Maailma, kus kurbdus ja nutt,
Ja helinal hinge jäi elawalt siis,
Kuid sõnuta, taewane wiis.

Ja kaua maailmas hing waewledes käis,
Nii imelist igatfust täis,
Ta meeles weel taewaste helide ilm,
Pauk maine tal igaw ja külm.

61. Puri.

(Vermontowi järele.)

Üks puri helgib laente rinnal,
Wee wäljal, udus sinawal,
Mis otsib ta siin wõõral pinnal,
Mis maha jätnud kodumaal?

Tuul hulub, laene lafsub wahus,
Mast paindub wete piirile.
Oh, ei ta otši õnne lahus,
Ei õnne eest ta põgene.

Tad wete taewasina talub,
Ta peal on päikse kuldne läik,
Kuid mäsjaw waim, ta tormi palub,
Kui oleks tormis rahu paik.

62. Hiiglane.

(Vermontowi järele.)

Kuldamütsil seisib mõttes
Wana Wene hiiglane,
Teine tuli kaugelt tõttes
Wõõrsilt wastu temale.

Mäe ja oru taga animu
Kõne kõma kõlas taht;
Kord ka teine teise rammu
Tahtsid mõõta tugewast.

Wapper kolmenädalane
Wedas ühes wõimsa wäe,
Ahnelst heitis edewane
Wõõra krooni järel kae.

Magu saatus naeratades
Wastas Wene wõitleja,
Waatas, pääga wõngutades,
Põrnu kuffus hoopseja.

Kuffus maha kauge mere
Nimetuma saarele,
Seal kus hulub tormi pere
Üle wete wäljade.

63. Lõpusõna.

(Sisfejuhatus wäljaandele, mis 1890 pidi ilmuma.)

See pildike, miks praegu minu kätte
On minewiku salwest sattund ta?
Miks piawad minu waimu silma ette
Just praegu tooma tähed „A“ ja „S“,
Mis lõigatud on pildi raami sisse,
Nii palju mälestusi muinasa'ast?
Miks kesköö pine waim mu weiffe kambrikesse
Neid kutsub jälle wälja maanalast,
Ning ilmutab neid luu ja liha kujul,
Mis ilma sündinud fõrd mõtte tujul?

Kopp! kopp! — kes seal? Hei, sisse! Tammik, tere!
Kes weel? Ah, Peeter Kivi Mari Tammega!
Kas koos on jälle meie lõbus pere?
Kopp! kopp! — kes weel? — „Hei, Alma olen ma!“
Wõi Alma, kallike, kui kahwatanud,
Kuis sügawasse filmad wajunud!
Ja kuhu on su roosi põsed jäänud?
„Kõik kõdunud. Mull järel ainult luud!

Meil kohuseks on sulle teadustada,
Et warsti käid ka fina surma rada."

"Sa kahwatad! ja kardad ühes minna?
Kas arwad ja, et lõbusam on siin?
Ei pease maised hädad Mana linna,
Seal tundmata on armastuse piin.
Seal saad ka fina mulle andeks andma,
Et armastuses üks kord petsin sind,
Mull polnud süüid! Kust pidin kofku kandma,
Ma tundmusi, mis põgenesid mind!
Kuid maanalas on sõprus igawene,
Sull sõprust pakun ma, mu sõbrakene!"

Ei ole ma su sõber iial olnud,
Ei saa ma olema ka maanalas . . .

Ma ei suutnud laulu lõpetada. Sulg langes käest, ma wajasin mõtetesse. Kõik need Almad, Klaarad, Marid, Sinained, Adelaided, Hainased, Peeter Kõlad, Oskar Tammitud, kõik need ja tuhanded teised — see elas kord, tundis rõõmu ja kurbust, naljatas, laulis ja mängis minuga. Luuletatud! Ei. Mina ei ole luuletaja. Sünniesed oliwad need, mitte luulekujud. Nüüd on nad põrnuks pudenenud, kastehein on nende kulmudele kaswanud, aga minu armastus wiibib nende wanade sõprade juures, kellega ma õhtu ehal metsajalgas jalutasin, hõnnitiku koidul järwe pinnal paadiga sõitsin, lapsena mere rannas weteema ja tema tütarde laulusid kuulasin. Ma olen liig wana, et neid noore põlwe sõpru unustada. Unustakene! Ma wiiklan ja armastan sind. Minu wiiklamine ja armastus on mõlemad ühte wiisi igawesed. Ma tulen pea sinule järele põrnu põue, kuhu sa mind kutsud. Mitte lepitust ei tule ma tooma, waid kustumata wiikawaenu. Aga ma tahan enne surma weel kõik rõõmud ja kurbused meele tuletada, mis sa omal eluajal minule oled wälistanud. Siin nad on, terve rida . . .

Lugeja, sina tundsid neid kõiki. Nad oliwad minu sõbrad nii jama kui sinu sõbrad. Mine soojal waiksel Jaanipäewa keskööl kiriku aeda, kuulata seal, mis krituaia lilled ja puud kõnelewad. Siis mõistad ja, mis ma ütelda tahan. Oht mine mere randa ja kuula mere mühinat wõi salahaali keskööl metsas . . .

Tallinnas, 25. Juunil. 1890.

Sisu.

	Lehek.
1880.	
Pärast kõuet	5
1881.	
Uue aasta öösel	6
1882.	
Veinaja neid	7
1883.	
Kodumaalt kaugel	9
All on pilvi, üleval on pilvi	10
Dr. M. Weske tuas esimest korda	10
Neiu filmad	11
Paul kullale	12
Jõulu-laul	12
Tontide tants	13
1884.	
Vuile	15
Surm	19
Palve	20
Triiphoones	21
Kord mull tulewiku taewas	22
Nädal enne Sigtuna lahingit	23
Armastuse ootel	28
Suwel	28
Tänu	29
M. P=le	30
Klaarale	30
1885.	
Vääne Karu	31
Kaebdus	49
Paulif	50
Üksiklane	51
Miks?	52
Armastuse jõud	54
1886.	
Unenägu	57
Minewif	58

	Lehet.
1887.	
E. T=le	60
Waidlus	60
E. S=le	61
1888.	
Põhjamaa	63
R. R=le	63
S=le	64
Jumalaga	65
Trüdufeta armute	66
Surnuaial	67
A. T=le	67
Kats lille	68
Uus palmipuu	69
Saksa neiu	69
1889.	
Albumisse	71
Neiu-roos	72
Hiline kahetsus	72
Hihlasõrmus	73
Hällilaul	73
Tagasivaade eluteel	75
Neiu film	78
Armastuse kahtlus	79
R. R=le	80
1890.	
Unistused	81
Unes wõi ilmji	88
Ära siit	89
Wanaema mälestused	90
Sündimise päewa hommik	95
Kas kadund kõik	96
Juudi neiu	97
Mere peal	98
Ingel	99
Puri	100
Hüglane	100
Õdusõna	101

45836

J. Jõgerveri kirjatööd

ilmuvad umbes kümnes andes. Vähem annet tuleb 1898. aasta sügisel välja ja toob alguspäralise uudisjutu Eesti rannarahva elust „Ärkamisel.“

R. Sööti raamatukauplus.

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1 0100 00108711 9

I. ande hind 20 kop.